

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Стоматологічний факультет
Кафедра стоматології дитячого віку

Клітинська О.В., Мочалов Ю.О., Васько А.А.

МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
для слухачів циклу спеціалізації за фахом “Дитяча стоматологія”

Ужгород – 2013 р.

Клітинська О.В. Методичні розробки до практичних занять для слухачів курсу спеціалізації з фаху «Дитяча стоматологія» / О.В. Клітинська, Ю.О. Мочалов, А.А. Васько. – Ужгород, УжНУ. Кафедра стоматології дитячого віку, 2013. – 122 с.

ЗМІСТ

Психопрофілактика болю та премедикація у дітей.....	4
Місцеве знеболення при стоматологічних захворюваннях у дітей.....	6
Допомога при невідкладних станах у дітей.....	8
Клініка, особливості діагностики та лікування карієсу у дітей переддошкільного віку.....	10
Клініка, особливості діагностики та лікування карієсу у дітей дошкільного віку.....	14
Клініка, особливості діагностики та лікування карієсу у дітей шкільного віку	18
Профілактика карієсу.....	22
Клініка пульпіту зубів у дітей.....	26
Лікування пульпіту тимчасових зубів у дітей.....	30
Лікування пульпіту постійних зубів у дітей.....	34
Лікування пульпіту тимчасових та постійних несформованих зубів у дітей.....	38
Клініка періодонтиту зубів у дітей.....	42
Лікування періодонтиту постійних зубів у дітей.....	46
Лікування періодонтиту зубів з несформованими коренями у дітей.....	49
Ураження зубів, які виникають у період фолікулярного розвитку до прорізування.....	52
Ураження зубів, які виникають після їхнього прорізування.....	54
Сучасні відновлювальні та пломбувальні матеріали.....	56
Особливості застосування сучасних пломбувальних матеріалів у дітей.....	60
Матеріали для заповнення кореневих каналів тимчасових і постійних зубів.....	62
Діагностика факторів ризику захворювання пародонта.....	67
Захворювання губ та язика.....	69
Фізичні методи діагностики в дитячій стоматології.....	71
Атипові методи операції видалення зуба.....	73
Методи лікування і профілактики ускладнень операції видалення зуба.....	75
Лімфаденіти, фурункули, карбункули, бешиха, нома : диференційна діагностика, методи лікування.....	78
Захворювання слинних залоз : діагностика, диференційна діагностика, методи лікування.....	80
Специфічні запальні процеси щелепно-лицьової ділянки : діагностика, диференційна діагностика та лікування.....	82
Невідкладна допомога при травматичних ушкодженнях м'яких тканин та кісток щелепно-лицьової ділянки.....	84
Ускладнення після різних видів травм щелепно-лицьової ділянки.....	86
Етіологічні чинники ЗЩА у дітей.....	88
Етіологічні чинники зубо-щелепних аномалій у дітей.....	90
Клінічні методи діагностики зубо-щелепних аномалій.....	94
Параклінічні методи діагностики ЗЩА.....	96
Клініка та лікування аномалій окремих зубів у різні вікові періоди.....	98
Клініка та лікування деформацій зубних рядів у дітей з тимчасовим прикусом.....	100
Клініка та лікування деформацій зубних рядів у дітей з постійним прикусом.....	102
Клініка та лікування деформацій прикусу у дітей зі змінним прикусом.....	104
Клініка та лікування деформацій прикусу у дітей з постійним прикусом.....	106
Ортопедичне лікування підлітків.....	108
Методи профілактики ЗЩА у дітей і підлітків.....	110
Первинна та вторинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей: методи, оцінка ефективності.....	112
Моніторинг ефективності програм профілактики стоматологічних захворювань.....	114
Форми і методи санації порожнини рота.....	117
Стоматологічна диспансеризація дітей.....	120

Тема: Психопрофілактика болю та премедикація у дітей

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	М е т а
Спеціалізація ДС	4	Ознайомлення курсантів з основними причинами болю в стоматології дитячого віку, методами психопрофілактики <i>Завдання:</i> Види болю в стоматології дитячого віку Психопрофілактика в стоматології дитячого віку

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	
		Спеціалізація ДС
1.	Види болю в стоматологічній практиці	20
2.	Підготовка дитини до відвідування стоматолога	20
3.	Премедикація	20
4.	Прийом пацієнтів	30

ІІІ. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Які етіологічні чинники можуть привести до больового синдрому у стоматології дитячого віку
2. Характер дії негативних чинників
3. Клінічні ознаки обумовлених чинників
4. Класифікація етіологічних факторів болю.
5. Перечисліть можливі набуті фактори, що зумовлюють больовий синдром

ІV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987

3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста. – М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інш. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовицька О.В. та інш. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

УІІ. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфолію.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Місцеве знеболення при стоматологічних захворюваннях у дітей

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	М е т а
Спеціалізація ДС	6	Ознайомлення курсантів з особливостями проведення обезболення в дитячій стоматології.

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	
		Спеціалізація ДС
1.	Медикаменти для знеболення, що використовуються в дитячій стоматології,медикаментозні середники, дозування.	60
2.	Аплікаційне знеболення	60
3.	Інфільтраційна анестезія	60
4.	Провідникова анестезія	60
5.	Загальне знеболення (наркоз) при проведенні стоматологічного лікування у дітей	60

ІІІ. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Види знеболення, що використовуються в дитячій стоматологічній практиці.
2. Місцева анестезія:
  - види, препарати, дозування, ускладнення після проведення
  - покази до виконання різних видів місцевої анестезії
  - алергопроби на анестетики – чи потрібні вони?
3. Загальне знеболення (наркоз) при проведенні стоматологічного лікування у дітей. Необхідні передумови та особливості проведення.
4. Загальне знеболення у стоматології:
  - Потреба у проведенні знеболення в амбулаторній дитячій стоматології
  - Покази до санації ротової порожнини під загальним знеболенням
  - Протипоказання до проведення наркозу у дітей
  - Переваги загального знеболення при стоматологічному лікуванні: (для дитини; для лікаря)
  - Мотивація батьків до проведення санації ротової порожнини дітей під наркозом
  - Нормативне забезпечення анестезіологічної служби в стоматологічній клініці
  - Оснащення стоматологічного кабінету для проведення санації під загальним знеболенням. Кадрове забезпечення.

- Особливості виконання стоматологічних маніпуляцій під загальним знеболенням
- Основні правила роботи лікаря в умовах наркозу.

IV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інші. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовицька О.В. та інші. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфоліо.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Допомога при невідкладних станах у дітей

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	М е т а
Спеціалізація ДС	6	Ознайомлення курсантів з невідкладними станами у дітей що можуть виникнути на прийомі лікаря стоматолога

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	
		Спеціалізація ДС
1.	Визначення поняття “невідкладні стани”	60
2.	Невідкладні стани, що найбіль часто зустрічаються в стоматологічній прктиці.	60
3.	Гіпертензія Кровотечі Колапс Алергічні реакції Стенокардія Токсична реакція Істеричні реакції Бронхіальна астма (приступ) Епілепсія (напад) Анафілактичний шок Інші (напад кашлю, аритмії)	240

ІІІ. К О Н Т Р О Л Ь Н І П И Т А Н Н Я Д Л Я С Л У Х А Ч І В

- Невідкладні стани, що найбіль часто зустрічаються в стоматологічній прктиці
- Гіпертензія, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
- Кровотечі, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
- Колапс, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
- Алергічні реакції , діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
- Стенокардія , діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
- Токсична реакція, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
- Істеричні реакції, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
- Бронхіальна астма (приступ), діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
- Епілепсія (напад), діагностика, диференціальна діагностика, лікування.

- Анафілактичний шок, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.

IV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ (апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

2. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інші. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовицька О.В. та інші. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфолію.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Клініка, особливості діагностики та лікування карієсу у дітей переддошкільного віку

Цикли	Тривалість практичного заняття	М е т а
СП/ДС	6 год.	Опанування методами діагностики і лікування карієсу тимчасових зубів у дітей переддошкільного віку <i>Завдання:</i> 1) <i>оволодіння сучасними методами діагностики карієсу у дітей раннього віку.</i> 2) <i>оволодіння сучасними методами лікування карієсу у дітей раннього віку.</i>

I. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	Ч а с у х в и л и н а х		
		СДС		
1.	Методи діагностики карієсу зубів у дітей раннього віку <ul style="list-style-type: none"> • Діагностика карієсу із застосуванням основних та додаткових методів 1.1. Вивчення окремих випадків та їх обговорення 1.2. Ознайомлення з еталоном практичної навички 1.3. Курація хворих 1.4. Визначення критеріїв ефективного виконання діагностики карієсу 1.5. Аналіз якості оформлення медичної документації 1.6. Вирішення проблеми 	135		
		25		
		10		
		60		
		15		
		15		
		10		
2.	Методи лікування карієсу зубів <ul style="list-style-type: none"> • Лікування карієсу із застосуванням сучасних методів та матеріалів 2.1. Вивчення окремих випадків та їх обговорення 2.2. Ознайомлення з еталоном практичної навички 2.3. Курація хворих 2.4. Аналіз критеріїв ефективного виконання етапів лікування карієсу 2.5. Аналіз якості оформлення медичної документації 2.6. Вирішення проблеми 	135		
		25		
		10		
		60		
		15		
		15		
		10		

II. З М І С Т П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я Т А М Е Т О Д И Ч Н І М А Т Е Р І А Л И

II.A. Методика проведення практичного заняття

1. Методи діагностики карієсу тимчасових зубів у дітей переддошкільного віку *Діагностика карієсу із застосуванням основних та додаткових методів (180 хв.)*

1.1. Вивчення окремих випадків та їх обговорення (30 хв.)

- Обговорення сучасних підходів до діагностики карієсу тимчасових зубів у дітей раннього віку.
- Обговорення різних алгоритмів виконання сучасних методів діагностики показань, протипоказань до вибору методів діагностики карієсу та умов їх виконання
- Ознайомлення з еталоном практичної навички

1.2. Ознайомлення з еталоном практичної навички (10 хв.)

1.3. Курація хворих (90 хв.)

- Клінічне обстеження дітей за спеціальним алгоритмом
- Конкретизація алгоритмів обстеження дітей з різними формами карієсу за обраними методами
- Узагальнення результатів роботи

1.4. Визначення критеріїв ефективного виконання етапів діагностики карієсу (20 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу клінічного обстеження та виконання етапів діагностики різних форм карієсу за обраними методами з акцентом на помилки і ускладнення під час діагностики
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів роботи

1.5. Аналіз якості оформлення медичної документації (20 хв.)

1.6. Вирішення проблеми (10 хв.)

- Прийняття рішення щодо точного діагностування карієсу за певними критеріями у дітей шкільного віку.

2. Методи діагностики карієсу тимчасових і постійних зубів у дітей переддошкільного віку

Лікування карієсу із застосуванням сучасних методів та матеріалів (180 хв.)

2.1. Вивчення окремих випадків та їх обговорення (30 хв.)

- Обговорення сучасних підходів до діагностики карієсу тимчасових зубів у переддошкільників.
- Обговорення різних алгоритмів виконання сучасних методів діагностики показань, протипоказань до вибору методів діагностики карієсу та умов їх виконання
- Ознайомлення з еталоном практичної навички

2.2. Ознайомлення з еталоном практичної навички (10 хв.)

2.3. Курація хворих (90 хв.)

- Клінічне обстеження дітей за спеціальним алгоритмом
- Конкретизація алгоритмів обстеження дітей з різними формами карієсу за обраними методами
- Узагальнення результатів роботи

2.4. Аналіз критеріїв ефективного виконання етапів діагностики карієсу (20 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу клінічного обстеження та виконання етапів діагностики різних форм карієсу за обраними методами з акцентом на помилки і ускладнення під час діагностики
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів роботи

2.5. Аналіз якості оформлення медичної документації (20 хв.)

2.6. Вирішення проблеми (10 хв.)

- Прийняття рішення щодо точного діагностування, адекватного вибору методів лікування та ефективного виконання карієсу за певними критеріями у дітей перед дошкільного віку.

II. Б. Методичні матеріали до практичного заняття

Рекомендації щодо забезпечення ефективного проведення заняття

Інтернам надається можливість, за необхідності, користуватися фрагментами стандартів

практичних навичок № 1, 2, 7 (Д-П8)

Крім цього, у розпорядженні слухачів дидактичні матеріали:

- 1) ресурсними матеріалами РМ-СП -8
- 2) концептуальними картами КК-СП -1 П8

III. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОГО НАВИЧКА

Назва навичка	Ступінь засвоєння
---------------	-------------------

	ознайомився	Опанував	оволодів
№1 „Застосувати класифікатор процедур у стоматології			
№ 2 “Провести обстеження стоматологічного хворого ”			+
№ 7 “ Провести лікування карієсу із застосуванням пломбувальних матеріалів”			+

IV. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Вкажіть методи діагностики карієсу у дітей переддошкільного віку.
2. Які помилки зустрічаються при діагностиці лікування карієсу у дітей переддошкільного віку?
3. Які основні шляхи профілактики ускладнень при лікуванні карієсу?
4. Назвіть найчастіші помилки при лікуванні карієсу зубів у дітей раннього віку.
5. Вкажіть критерії ефективного виконання етапів лікування карієсу у дітей раннього віку.

V. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

1. Робота в клінічному кабінеті, оснащеному відповідною апаратурою (негатоскопом, електроодонтодіагностом, люмінесцентною лампою тощо), необхідними інструментами і лікарськими засобами та пломбувальними матеріалами.
2. Набір амбулаторних карток пацієнтів за темою заняття.
3. Набір ситуаційних задач за темою заняття.
4. Список рекомендованої літератури.
5. Додатки Д-П8.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Список основної літератури

1. Виноградова Т.Ф. Руководство по детской стоматологии. – М.: Медицина, 1987. – 542 с.
2. Дитяча стоматологія: Посібник / За ред. О.В. Удовицькою. – К.: Здоров'я, 2000. – 340 с.
3. Лукиних Л.М. Лечение и профилактика кариеса зубов. – Н-Новгород: Изд-во НГМА, 1999. – 168 с.
4. Терапевтична стоматологія дитячого віку: Посібник / За ред. Л.О. Хоменко. – К.: Книга –плюс, 2002. – 450 с.
5. Дитяча стоматологія /За ред. О.В Удовицької. - К.: Здоров'я, 2000. – 296 с.

Список додаткової літератури

1. Биденко Н.В. Стеклоиономерные цементы в стоматологии. – К.: Книга –плюс, 1999. – 118с.
2. Грохольський А.П., Центилю Т.Д., Заноздра Л.Н. Реставрация разрушенных коронок зубов современными пломбировочными материалами. – К.: КМАПО им. П.Л.Шупика. – 2001. – 155с.
3. Курякина Н.В. Терапевтическая стоматология детского возраста. – М.: Медицинская книга, 2001. – 744 с.

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ ЗА ДАНОЮ ТЕМОЮ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Робота з рекомендованими джерелами.
2. Складання ситуаційних задач за темою.

Тема: Клініка, особливості діагностики та лікування карієсу у дітей дошкільного віку

Цикли	Тривалість практичного заняття	Мета
СП/ДС	6 год.	Опанування методами діагностики і лікування карієсу тимчасових і постійних зубів у дітей дошкільного віку <i>Завдання:</i> 3) оволодіння сучасними методами діагностики. 4) оволодіння сучасними методами лікування карієсу.

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Розділи	Час у хвиликах		
		СП		
1.	Методи діагностики карієсу зубів <ul style="list-style-type: none"> Діагностика карієсу із застосуванням клінічних і параклінічних методів 	180		
	1.1. Вивчення окремих випадків та їх обговорення	30		
	1.2. Ознайомлення з еталоном практичної навички	10		
	1.3. Курація хворих	90		
	1.4. Обговорення критеріїв ефективного виконання етапів діагностики карієсу	20		
	1.5. Аналіз якості оформлення медичної документації	20		
	1.6. Вирішення проблеми	10		
2.	Методи лікування карієсу зубів <ul style="list-style-type: none"> Лікування карієсу із застосуванням сучасних методів та матеріалів 	180		
	2.1. Вивчення окремих випадків та їх обговорення	30		
	2.2. Ознайомлення з еталоном практичної навички	10		
	2.3. Курація хворих	90		
	2.4. Обговорення критеріїв ефективного виконання етапів лікування карієсу	20		
	2.5. Аналіз якості оформлення медичної документації	20		
	2.6. Вирішення проблеми	10		

ІІ. ЗМІСТ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

ІІ.А. Методика проведення практичного заняття

1. Методи діагностики карієсу тимчасових і постійних зубів у дітей дошкільного віку

Діагностика карієсу із застосуванням клінічних та пара клінічних методів (180 хв.)

1.1. Вивчення окремих випадків та їх обговорення (30 хв.)

- Обговорення сучасних підходів до діагностики карієсу постійних і тимчасових зубів у школярів.
- Обговорення різних алгоритмів виконання сучасних методів діагностики показань, протипоказань до вибору методів діагностики карієсу та умов їх виконання
- Ознайомлення з еталоном практичної навички

1.2. Ознайомлення з еталоном практичної навички (10 хв.)

1.3. Курація хворих (90 хв.)

- Клінічне обстеження дітей за спеціальним алгоритмом
- Конкретизація алгоритмів обстеження дітей з різними формами карієсу за обраними методами
- Узагальнення результатів роботи

1.4. Обговорення критеріїв ефективного виконання етапів діагностики карієсу (20 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу клінічного обстеження та виконання етапів діагностики різних форм карієсу за обраними методами з акцентом на помилки і ускладнення під час діагностики
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів роботи

1.5. Аналіз якості оформлення медичної документації (20 хв.)

1.6. Вирішення проблеми (10 хв.)

- Прийняття рішення щодо точного діагностування карієсу за певними критеріями у дітей шкільного віку.

**2. Методи діагностики карієсу тимчасових і постійних зубів у дітей дошкільного віку
Лікування карієсу із застосуванням сучасних методів та матеріалів (180 хв.)**

2.1. Вивчення окремих випадків та їх обговорення (30 хв.)

- Обговорення сучасних підходів до діагностики карієсу постійних і тимчасових зубів у школярів.
- Обговорення різних алгоритмів виконання сучасних методів діагностики показань, протипоказань до вибору методів діагностики карієсу та умов їх виконання
- Ознайомлення з еталоном практичної навички

2.2. Ознайомлення з еталоном практичної навички (10 хв.)

2.3. Курація хворих (90 хв.)

- Клінічне обстеження дітей за спеціальним алгоритмом
- Конкретизація алгоритмів обстеження пацієнтів з різними формами карієсу за обраними методами
- Узагальнення результатів роботи

2.4. Обговорення критеріїв ефективного виконання етапів діагностики карієсу (20 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу клінічного обстеження та виконання етапів діагностики різних форм карієсу за обраними методами з акцентом на помилки і ускладнення під час діагностики
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів роботи

2.5. Аналіз якості оформлення медичної документації (20 хв.)

2.6. Вирішення проблеми (10 хв.)

- Прийняття рішення щодо точного діагностування, адекватного вибору методів лікування та ефективного виконання карієсу за певними критеріями у дошкільників.

II.Б. Методичні матеріали до практичного заняття

Рекомендації щодо забезпечення ефективного проведення заняття

Інтернам надається можливість, за необхідності, користуватися фрагментами стандартів

практичних навичок № 1, 2, 7 (Д-П9)

Крім цього, у розпорядженні слухачів дидактичні матеріали:

3) ресурсними матеріалами РМ-СП-П9

4) концептуальними картами КК-СП – П9

III. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОГО НАВИЧКА

Назва навичка	Ступінь засвоєння
---------------	-------------------

	ознайомився	Опанував	оволодів
№1 „Застосувати класифікатор процедур у стоматології			
№ 2 “Провести обстеження стоматологічного хворого ”			+
№ 7 “ Провести лікування карієсу із застосуванням пломбувальних матеріалів”			+

IV. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Вкажіть методи діагностики карієсу у дітей дошкільного віку.
2. Які помилки зустрічаються на етапі діагностики лікування карієсу?
3. Які основні шляхи профілактики ускладнень при лікуванні карієсу?
4. Назвіть найчастіші помилки при лікуванні карієсу тимчасових зубів.
5. Назвіть найчастіші помилки при лікуванні карієсу постійних зубів.
6. Означте критерії ефективного виконання етапів лікування карієсу.

V. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

1. Робота в клінічному кабінеті, оснащеному відповідною апаратурою (негатоскопом, електроодонтодіагностом, люмінесцентною лампою, фотополімеризуючим пристроєм тощо), необхідними інструментами і лікарськими засобами та пломбувальними матеріалами.
2. Набір амбулаторних карток пацієнтів за темою заняття.
3. Набір ситуаційних задач за темою заняття.
4. Список рекомендованої літератури.
5. Додатки Д-П9.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Список основної літератури

1. Виноградова Т.Ф. Руководство по детской стоматологии. – М.: Медицина, 1987. – 542 с.
2. Борисенко А.В. Кариес зубов. – К.: Книга –плюс, 2002. – 342 с.
3. Дитяча стоматологія: Посібник / За ред. О.В. Удовицькою. – К.: Здоров'я, 2000. – 340 с.
4. Грошиков М.И. Некариозные поражения тканей зуба. – М.: Медицина, 1985. – 250 с.
5. Лукиних Л.М. Лечение и профилактика кариеса зубов. – Н-Новгород: Изд-во НГМА, 1999. – 168 с.
6. Терапевтична стоматологія дитячого віку: Посібник / За ред. Л.О. Хоменко. – К.: Книга –плюс, 2002. – 450 с.
7. Дитяча стоматологія / За ред. О.В. Удовицької. - К.: Здоров'я, 2000. – 296 с.

Список додаткової літератури

1. Биденко Н.В. Стеклоиономерные цементы в стоматологии. – К.: Книга –плюс, 1999. – 118с.
2. Борисенко А.В. Композиционные пломбировочные материалы. – Книга-плюс, 1998. – 168 с.

3. Грохольський А.П., Центило Т.Д., Заноздра Л.Н. Реставрація
разрушених коронок зубів сучасними пломбировочними
матеріалами. – К.: КМАПО ім. П.Л.Шупика. – 2001. – 155с.
4. Донський Г.И., Паламарчук Ю.Н. Сучасні пломбировочні
матеріали. – Донецьк, 1998. – 126с.
5. Курякіна Н.В. Терапевтична стоматологія дитячого віку. –
М.: Медична книга, 2001. – 744 с.

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ ЗА ДАНОЮ ТЕМОЮ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Робота з рекомендованими джерелами.
2. Складання ситуаційних задач за темою.

Тема: Клініка, особливості діагностики та лікування карієсу у дітей шкільного віку

Цикли	Тривалість практичного заняття	М е т а
СП/ДС	6 год.	Опанування методами діагностики і лікування карієсу у дітей шкільного віку <i>Завдання:</i> 5) <i>оволодіння сучасними методами діагностики.</i> 6) <i>оволодіння сучасними методами лікування карієсу.</i>

I. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	Ч а с у х в и л и н а х		
		СП		
1.	Методи діагностики карієсу зубів у дітей шкільного віку	135		
	• Діагностика карієсу з використанням сучасних методів			
	1.1. Вивчення окремих випадків та їх обговорення			
	1.2. Ознайомлення з еталоном практичної навички			
	1.3. Курація хворих	25		
	1.4. Обговорення критеріїв ефективного виконання етапів діагностики карієсу	10		
	1.5. Аналіз якості оформлення медичної документації	60		
2.	1.6. Вирішення проблеми	15		
	Методи лікування карієсу зубів	15		
	• Лікування карієсу із застосуванням сучасних методів та матеріалів	10		
	2.1. Вивчення окремих випадків та їх обговорення	25		
	2.2. Ознайомлення з еталоном практичної навички	10		
	2.3. Курація хворих	60		
3.	2.4. Обговорення критеріїв ефективного виконання етапів лікування карієсу	15		
	2.5. Аналіз якості оформлення медичної документації	15		
	2.6. Вирішення проблеми	10		

II. ЗМІСТ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

II.A. Методика проведення практичного заняття

1. Методи діагностики карієсу зубів у дітей шкільного віку (135 хв.)

Діагностика карієсу з використанням сучасних методів

1.1. Вивчення окремих випадків та їх обговорення (25 хв.)

- Обговорення сучасних підходів до діагностики карієсу постійних і тимчасових зубів у школярів.
- Обговорення різних алгоритмів виконання сучасних методів діагностики показань, протипоказань до вибору методів діагностики карієсу та умов їх виконання
- Ознайомлення з еталоном практичної навички

1.2. Ознайомлення з еталоном практичної навички (10 хв.)

1.3. Курація хворих (60 хв.)

- Клінічне обстеження дітей за спеціальним алгоритмом
- Конкретизація алгоритмів обстеження пацієнтів з різними формами карієсу за обраними методами
- Узагальнення результатів роботи

1.4. Обговорення критеріїв ефективного виконання етапів діагностики карієсу (15 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу клінічного обстеження та виконання етапів діагностики різних форм карієсу за обраними методами з акцентом на помилки і ускладнення під час діагностики
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів роботи

1.5. Аналіз якості оформлення медичної документації (15 хв.)

1.6. Вирішення проблеми (10 хв.)

- Прийняття рішення щодо точного діагностування карієсу за певними критеріями у дітей шкільного віку.

2. Методи лікування карієсу зубів у дітей шкільного віку

Лікування карієсу із застосуванням сучасних методів та матеріалів (135хв.)

2.1. Вивчення окремих випадків та їх обговорення (25 хв.)

- Обговорення сучасних підходів до діагностики карієсу постійних і тимчасових зубів у школярів.
- Обговорення різних алгоритмів виконання сучасних методів діагностики показань, протипоказань до вибору методів діагностики карієсу та умов їх виконання
- Ознайомлення з еталоном практичної навички

2.2. Ознайомлення з еталоном практичної навички (10 хв.)

2.3. Курація хворих (60 хв.)

- Клінічне обстеження дітей за спеціальним алгоритмом
- Конкретизація алгоритмів обстеження пацієнтів з різними формами карієсу за обраними методами
- Узагальнення результатів роботи

2.4. Обговорення критеріїв ефективного виконання етапів діагностики карієсу (15 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу клінічного обстеження та виконання етапів діагностики різних форм карієсу за обраними методами з акцентом на помилки і ускладнення під час діагностики
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів роботи

2.5. Аналіз якості оформлення медичної документації (15 хв.)

2.6. Вирішення проблеми (10 хв.)

- Прийняття рішення щодо точного діагностування, адекватного вибору методів лікування та ефективного виконання карієсу за певними критеріями у дітей шкільного віку.

II.Б. Методичні матеріали до практичного заняття

Рекомендації щодо забезпечення ефективного проведення заняття

Інтернам надається можливість, за необхідності, користуватися фрагментами стандартів

практичних навичок № 1, 2, 7 (Д-П10)

Крім цього, у розпорядженні слухачів дидактичні матеріали:

- 5) ресурсними матеріалами РМ-СП-П10
- 6) концептуальними картами КК-СП – П10

III. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

Назва навички	Ступінь засвоєння		
	ознайомився	Опанував	оволодів
№1 „Застосувати класифікатор процедур у стоматології			
№ 2 “Провести обстеження стоматологічного хворого ”			+
№ 7 “ Провести лікування карієсу із застосуванням пломбувальних матеріалів”			+

IV. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Вкажіть методи діагностики карієсу у дітей дошкільного віку.
2. Які помилки зустрічаються на етапі діагностики лікування карієсу?
3. Які основні шляхи профілактики ускладнень при лікуванні карієсу?
4. Назвіть найчастіші помилки при лікуванні карієсу тимчасових зубів.
5. Назвіть найчастіші помилки при лікуванні карієсу постійних зубів.
6. Означте критерії ефективного виконання етапів лікування карієсу.

V. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

1. Робота в клінічному кабінеті, оснащеному відповідною апаратурою (негатоскопом, електроодонтодіагностом, люмінесцентною лампою, фотополімеризуючим пристроєм тощо), необхідними інструментами і лікарськими засобами та пломбувальними матеріалами.
2. Набір амбулаторних карток пацієнтів за темою заняття.
3. Набір ситуаційних задач за темою заняття.
4. Список рекомендованої літератури.
5. Додатки Д-П7.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Список основної літератури

1. Виноградова Т.Ф. Руководство по детской стоматологии. – М.: Медицина, 1987. – 542 с.
2. Борисенко А.В. Кариес зубов. – К.: Книга –плюс, 2002. – 342 с.
3. Дитяча стоматологія: Посібник / За ред. О.В. Удовицькою. – К.: Здоров'я, 2000. – 340 с.
4. Грошиков М.И. Некариозные поражения тканей зуба. – М.: Медицина, 1985. – 250 с.
5. Лукиних Л.М. Лечение и профилактика кариеса зубов. – Н-Новгород: Изд-во НГМА, 1999. – 168 с.
6. Терапевтична стоматологія дитячого віку: Посібник / За ред. Л.О. Хоменко. – К.: Книга –плюс, 2002. – 450 с.
7. Дитяча стоматологія / За ред. О.В. Удовицької. - К.: Здоров'я, 2000. – 296 с.

Список додаткової літератури

1. Биденко Н.В. Стеклоиономерные цементы в стоматологии. – К.: Книга –плюс, 1999. – 118с.
2. Борисенко А.В. Композиционные пломбировочные материалы. – Книга-плюс, 1998. – 168 с.
3. Грохольський А.П., Центило Т.Д., Заноздра Л.Н. Реставрация разрушенных коронок зубов современными пломбировочными материалами. – К.: КМАПО им. П.Л.Шупика. – 2001. – 155с.

4. Донський Г.И., Паламарчук Ю.Н. Современные пломбировочные материалы. – Донецк, 1998. – 126с.
5. Курякина Н.В. Терапевтическая стоматология детского возраста. – М.: Медицинская книга, 2001. – 744 с.

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ ЗА ДАНОЮ ТЕМОЮ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Робота з рекомендованими джерелами.
2. Складання ситуаційних задач за темою.

Тема: Профілактика карієсу

Цикли	Тривалість практичного заняття	М е т а
СП/ДС	6 год.	Опанування методами профілактики карієсу зубів у дітей <i>Завдання:</i> 7) <i>відпрацювання методів профілактики карієсу тимчасових зубів</i> 8) <i>опанування сучасними методами профілактики карієсу постійних зубів</i>

I. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	Час у хвилинах		
		СП		
1.	Методи профілактики карієсу тимчасових зубів	135		
	• Рациональний вибір безмедикаментозних методів профілактики карієсу	70		
	1.1. Вивчення окремого випадку	15		
	1.2. Курація хворих	45		
	1.3. Обговорення	10		
	• Рациональний вибір медикаментозних методів профілактики карієсу постійних зубів	65		
	1.4. Вивчення окремого випадку	15		
2.	Методи профілактики карієсу постійних зубів	135		
	• Рациональний вибір методів безмедикаментозної профілактики	75		
	2.1. Вивчення окремого випадку	15		
	2.2. Курація хворих	45		
	2.3. Обговорення	10		
	• Рациональний вибір методів медикаментозної профілактики карієсу постійних зубів	65		
	2.4. Вивчення окремого випадку	15		
2.5. Курація хворих	40			
2.6. Обговорення	10			

II. ЗМІСТ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

II.A. Методика проведення практичного заняття

1. Методи профілактики карієсу тимчасових зубів у дітей (135 хв.)

A. Раціональний вибір методів безмедикаментозної профілактики карієсу тимчасових зубів (75 хв.)

1.1. Вивчення окремого випадку (15хв.)

- Обговорення сучасних підходів до вибору раціональних безмедикаментозних методів профілактики карієсу тимчасових зубів
- Обговорення показань та протипоказань до вибору методів профілактики карієсу та умов їх виконання

1.2. Курація хворих 45 хв.)

- Клінічне обстеження дітей за спеціальним алгоритмом
- Постановка комплексного стоматологічного діагнозу
- Складання індивідуального плану профілактики карієсу
- Опрацювання окремих методів профілактики
- Узагальнення результатів роботи

1.3. Обговорення (10 хв.)

- Поставити запитання для обговорення етапів профілактики карієсу за обраними методами з акцентом на можливі помилки і ускладнення
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів профілактичної роботи

Б. Раціональний вибір методів медикаментозної профілактики карієсу тимчасових зубів (65хв.)

1.1. Вивчення окремого випадку (15 хв.)

- Обговорення сучасних підходів до діагностики та вибору раціональних методів медикаментозної профілактики карієсу тимчасових зубів
- Обговорення показань та протипоказань до вибору методів медикаментозної профілактики карієсу та умов їх виконання

1.2. Курація хворих (40 хв.)

- Клінічне обстеження дітей за спеціальним алгоритмом
- Постановка комплексного стоматологічного діагнозу
- Складання індивідуального плану профілактики карієсу
- Опрацювання окремих методів профілактики
- Узагальнення результатів роботи

1.3. Обговорення (10 хв.)

- Поставити запитання для обговорення етапів профілактики карієсу за обраними методами з акцентом на можливі помилки і ускладнення
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів профілактичної роботи.

2. Методи профілактики карієсу постійних зубів у дітей (135 хв.).

A. Раціональний вибір методів безмедикаментозної профілактики карієсу постійних зубів (75 хв.)

1.1. Вивчення окремого випадку (15 хв.)

- Обговорення сучасних підходів до вибору раціональних безмедикаментозних методів профілактики карієсу постійних зубів
- Обговорення показань та протипоказань до вибору методів профілактики карієсу та умов їх виконання

1.2. Курація хворих 45 хв.)

- Клінічне обстеження дітей за спеціальним алгоритмом
- Постановка комплексного стоматологічного діагнозу
- Складання індивідуального плану профілактики карієсу

- Опрацювання окремих методів профілактики
- Узагальнення результатів роботи

1.3. Обговорення (10 хв.)

- Поставити запитання для обговорення етапів профілактики карієсу за обраними методами з акцентом на можливі помилки і ускладнення
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів профілактичної роботи

Б. Раціональний вибір методів медикаментозної профілактики карієсу постійних зубів (65хв.)

1.1. Вивчення окремого випадку (15 хв.)

- Обговорення сучасних підходів до діагностики та вибору раціональних методів медикаментозної профілактики карієсу постійних зубів
- Обговорення показань та протипоказань до вибору методів медикаментозної профілактики карієсу та умов їх виконання

1.2. Курація хворих (40 хв.)

- Клінічне обстеження дітей за спеціальним алгоритмом
- Постановка комплексного стоматологічного діагнозу
- Складання індивідуального плану профілактики карієсу
- Опрацювання окремих методів профілактики
- Узагальнення результатів роботи

1.3. Обговорення (10 хв.)

- Поставити запитання для обговорення етапів профілактики карієсу за обраними методами з акцентом на можливі помилки і ускладнення
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів профілактичної роботи

II.Б. Методичні матеріали до практичного заняття

Рекомендації щодо забезпечення ефективного проведення заняття

Слухачам надається можливість, за необхідності, користуватися фрагментами стандартів

практичних навичок № 1, 2, 8

Крім цього, у розпорядженні слухачів дидактичні матеріали:

- 7) ресурсними матеріалами РМ-СП-П11
- 8) концептуальними картами КК-СП – П11

III. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОГО НАВИЧКА

Назва навичка	Ступінь засвоєння		
	ознайомився	Опанував	оволодів
№1 „Застосувати класифікатор процедур у стоматології”			
№ 2 “Провести обстеження стоматологічного хворого ”			+
№ 7-А,Б,В “ Провести прфілактику карієсу із застосуванням сучасних матеріалів для герметизації”			+

IV. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Вкажіть найдієвіші методи ендогенної профілактики карієсу тимчасових та постійних зубів у дітей та підлітків.
2. Вкажіть найдієвіші методи екзогенної профілактики карієсу тимчасових та постійних зубів у дітей та підлітків.
3. Назвіть найчастіші помилки на етапі вибору методу профілактики карієсу тимчасових зубів.
4. Назвіть найчастіші помилки на етапі вибору методу профілактики карієсу постійних зубів.
5. Означте критерії ефективного виконання профілактики карієсу.

V. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ (апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

1. Робота в клінічному кабінеті, оснащеному відповідною апаратурою (негатоскопом, електроодонтодіагностом, люмінесцентною лампою, фотополімеризуючим пристроєм тощо), необхідними інструментами і профілактичними засобами та акцесуарами.
2. Набір амбулаторних карток пацієнтів за темою заняття.
3. Набір ситуаційних задач за темою заняття.
4. Список рекомендованої літератури.
5. Додатки Д-П11

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Список основної літератури

1. Борисенко А.В. Каріес зубів. – К.: Книга –плюс, 2002. – 342 с.
2. Дитяча стоматологія: Посібник / За ред. О.В. Удовицькою. – К.: Здоров'я, 2000. – 340 с.
3. Грошиков М.И. Некариозные поражения тканей зуба. – М.: Медицина, 1985. – 250 с.
4. Лукиних Л.М., Гажва С.И., Казарина Л.Н. Каріес зубів. – Н-Новгород: Изд-во НГМА, 1996. – 128 с.
5. Лукиних Л.М. Лечение и профилактика кариеса зубов. – Н-Новгород: Изд-во НГМА, 1999. – 168 с.
6. Терапевтична стоматологія дитячого віку: Посібник / За ред. Л.О. Хоменко. – К.: Книга –плюс, 2002. – 450 с.
7. Дитяча стоматологія / За ред. О.В. Удовицької. - К.: Здоров'я, 2000. – 296 с.

Список додаткової літератури

1. Андросик Н.В., Алексеева И.В. Герметизация фиссур. // Уч.пособие. – Л. – 1987. – 13 с.
2. Биденко Н.В. Стеклоиономерные цементы в стоматологии. – К.: Книга –плюс, 1999. – 118с.
3. Виноградова Т.Ф. Руководство по детской стоматологии. – М.: Медицина, 1987. – 542 с.
4. Грохольський А.П., Центило Т.Д., Заноздра Л.Н. Реставрация разрушенных коронок зубов современными пломбирочными материалами. – К.: КМАПО им. П.Л.Шупика. – 2001. – 155с.
5. Курякина Н.В. Терапевтическая стоматология детского возраста. – М.: Медицинская книга, 2001. – 744 с.
6. Лукиных Л.М. Лечение и профилактика кариеса зубов. - Нижний Новгород: Изд-во НГМА, 1998. – С.151.
7. Парпалей Е.А., Пешко А.А. Преимущество использования СИЦ для герметизации фиссур. // Дентальные технологии, 2002. - № 1 . – С.21-24
8. Патерсон Р., Ватс А., Саундерс В., Питтс Н. Современные концепции в диагностике и лечении кариеса фиссур. – Квинтэссенция. – 1995. – С.53.

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ ЗА ДАНОЮ ТЕМОЮ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Робота з рекомендованими джерелами.
2. Складання ситуаційних задач за темою.

Тема: Клініка пульпіту зубів у дітей

Цикли	Тривалість практичного заняття	М е т а
СП	6 год.	Відпрацювання практичних навичок діагностики пульпіту тимчасових та постійних зубів відповідно з вимогами кваліфікаційного рівня лікаря <i>Завдання:</i> 1) <i>діагностика симптоматики пульпіту тимчасових зубів;</i> 2) <i>діагностика симптоматики пульпіту постійних зубів;</i> 3) <i>діагностика симптоматики пульпіту зубів з несформованими коренями</i>

I. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	Час у хвиликах		
		П А Ц	С П	Т У
1.	Клініка пульпіту тимчасових зубів 1.1. Вивчення окремого випадку 1.2. Курація хворих 1.3. Обговорення		90 10 70 10	
2.	Клініка пульпіту постійних зубів 2.1. Вивчення окремого випадку 2.2. Курація хворих 2.3. Обговорення		90 10 70 10	
3.	Клініка пульпіту в зубах з несформованими коренями 3.1. Вивчення окремого випадку 3.2. Курація хворих 3.3. Обговорення 3.4. Вирішення проблеми		90 10 65 10 5	

II. З М І С Т П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я Т А М Е Т О Д И Ч Н І М А Т Е Р І А Л И Д О Н Ь О Г О

II.A. Методика проведення практичного заняття

1. Клініка пульпітів тимчасових зубів

1.1. Вивчення окремого випадку (10 хв.)

- Вибір методів діагностики ознак пульпіту тимчасових зубів.
- Обґрунтування вибору методики діагностики.
- Обговорення протоколу лікування дітей на основі діагностики.

1.2. Курація хворих (70 хв.)

- Виконання відповідної методики діагностики ознак пульпіту тимчасових зубів за визначеним алгоритмом та лікування хворих.
- Оформлення медичної документації.

1.3. Обговорення (5 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу виконання етапів діагностики пульпіту тимчасових зубів.
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів діагностики.

2. Клініка пульпітів постійних зубів

2.1. Вивчення окремого випадку (10 хв.)

- Вибір методів діагностики ознак пульпіту постійних зубів у дітей.
- Обґрунтування вибору методики діагностики.
- Обговорення протоколу лікування дітей на основі діагностики.

2.2. Курація хворих (70 хв.)

- Виконання відповідної методики діагностики ознак пульпіту постійних зубів у дітей за визначеним алгоритмом та лікування хворих.
- Оформлення медичної документації.

2.3. Обговорення (10 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу виконання етапів діагностики пульпіту постійних зубів у дітей.
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів діагностики.

2. Клініка пульпітів у зубах з несформованим коренем

3.1. Вивчення окремого випадку (10 хв.)

- Вибір методів діагностики ознак пульпіту в зубах з несформованими коренями.
- Обґрунтування вибору методики діагностики.
- Обговорення протоколу лікування дітей.

3.2. Курація хворих (65 хв.)

- Виконання відповідної методики діагностики ознак пульпіту в зубах з несформованими коренями за визначеним алгоритмом.
- Оформлення медичної документації.

3.3. Обговорення (10 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу виконання етапів діагностики ознак пульпіту в зубах з несформованими коренями.
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів діагностики.

3.4. Вирішення проблеми (5 хв.)

- Прийняття рішення щодо адекватного використання методик діагностики пульпітів в аналогічних ситуаціях практичної діяльності

II.Б. Методичні матеріали до практичного заняття.

Слухачам надається можливість, за необхідності, користуватися фрагментами стандартів практичних навичок № (додатки Д-П12).

III. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОГО НАВИЧКА

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

Назва навичка	Ступінь засвоєння
---------------	-------------------

	ОЗНАЙОМИВСЯ	ОПАНУВАВ	ОВОЛОДІВ
1. №			+
2. №			+
3. №			+

IV. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Схарактеризуйте методи діагностики пульпітів у дітей.
2. Побудуйте схему диференційної діагностики пульпітів у дітей. Назвіть симптоми гострого пульпіту тимчасових зубів.
3. Відтворіть симптомокомплекс хронічного пульпіту тимчасових зубів.
4. Назвіть симптоми загострення хронічного пульпіту тимчасових зубів.
5. Які симптоми гострого пульпіту постійних зубів у дітей?
6. Назвіть симптоми хронічного пульпіту постійних зубів у дітей.
7. Які симптоми загострення хронічного пульпіту постійних зубів у дітей?
8. Виокремте особливості клінічного перебігу гострого пульпіту в зубах з несформованими коренями.
9. Означте особливості клінічного перебігу хронічного пульпіту в зубах з несформованими коренями.
10. Назвіть особливості клінічного перебігу загострення хронічного пульпіту в зубах з несформованими коренями.

V. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

1. Робота в клінічному кабінеті, оснащеному відповідною апаратурою (негатоскопом, електроодонтодіагностом, люмінесцентною лампою тощо), необхідними інструментами і лікарськими засобами.
2. Набір амбулаторних карток пацієнтів за темою заняття.
3. Додатки Д-П12.
4. Список рекомендованої літератури.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Список основної літератури

1. Боровский Е.В., Жохова Н.С. Эндодонтическое лечение (пособие для врачей). – М.: АО «Стоматология», 1997. – 63 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста. – М.: Медицина, 1987. – С.208-289.
3. Дитяча стоматологія: Посібник / За ред. О.В. Удовицькою. – К.: Здоров'я, 2000. – 340 с.
4. Николишин А.К. Современная эндодонтия практического врача. – Полтава: Б.и., 1998. – 155 с.
5. Терапевтична стоматологія дитячого віку: Посібник / За ред. Л.О. Хоменко. – К.: Книга –плюс, 2002. – 450 с.
6. Хоменко Л.А., Биденко Н.В. Практическая эндодонтия. – К.: Книга Плюс, 1998. – 115 с.

Список додаткової літератури

1. Герен Т., Маман Л., Виерзба С.Б. Разработка местных анестетиков для инъекций // Современная стоматология. – 2001. – № 1. – С.55-62.
2. Иоффе Е. Звукочастотные (Соник) и ультразвуковочастотные инструменты при эндодонтическом лечении // Стоматолог. – 2002. – № 8. – С.42-43

3. Иоффе Е. Руководство по клинической эндодонтии // Новое в стоматологии. – 1997. – № 3. – С.71-98.
4. Ландинова В.Д., Сунцов В.Г., Голочалова Н.В., Иванова Г.Г., Питаева А.Н. Новые технологии в лечении травмы зубов у детей // Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.19.
5. Маслов С.Н., Мартинайтис Й.Ю. Цифровой апекс локактор для определения верхушки корня зуба // Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.56-58.
6. Рудикова В.М. Опыт лечения заболеваний пульпы зуба в одно посещение под анестезией Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.14.
7. Удовицкая Е.В. и др. Диагностика и лечение пульпитов и периодонтитов у детей и подростков. – К.: МЗ УССР, 1982. – 24 с.
8. Arana E., Marti-Vonmati L. Цифровая стоматологическая рентгенология // Стоматолог. – 2000. – № 8. – С.24-25.
9. Stanley H.R., Pameijer C.H. Друг стоматолога – гидроксид кальция // Стоматолог. – 2000. – № 3. – С.52-53.

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Написання рецептів лікарських препаратів, необхідних при лікуванні пульпіту у дітей

Тема: Лікування пульпіту тимчасових зубів у дітей

Цикли	Тривалість практичного заняття	Мета
ПАЦ		
ТУ		
СП	6 год.	Відпрацювання практичних навичок лікування пульпіту тимчасових зубів відповідно з вимогами кваліфікаційного рівня лікаря <i>Завдання:</i> 4) лікування пульпіту тимчасових зубів ампутаційним методом; 5) лікування пульпіту тимчасових зубів екстирпаційним методом

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Розділи	Час у хвиликах		
		ПАЦ	СП	ТУ
1.	Лікування пульпіту тимчасових зубів ампутаційним методом 1.4. Вивчення окремого випадку 1.5. Курація хворих 1.6. Обговорення		135	
			25	
			90	
			20	
2.	Лікування пульпіту тимчасових зубів екстирпаційним методом 2.1. Вивчення окремого випадку 2.2. Курація хворих 2.3. Обговорення 2.4. Вирішення проблеми		135	
			25	
			90	
			10	
			10	

II. ЗМІСТ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО НЬОГО

II.A. Методика проведення практичного заняття

2. Лікування пульпіту тимчасових зубів ампутаційним методом

1.1. Вивчення окремого випадку (25 хв.)

- Клінічне обстеження дітей.
- Обґрунтування вибору методу лікування.
- Обговорення протоколу лікування дітей.

1.2. Курація хворих (90 хв.)

- Виконання методу вітальної ампутації за визначеним алгоритмом.
- Оформлення медичної документації.

1.3. Обговорення (20 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу виконання етапів лікування.
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів лікування

3. Лікування пульпіту тимчасових зубів екстирпаційним методом

2.1. Вивчення окремого випадку (25 хв.)

- Клінічне обстеження дітей.
- Обґрунтування вибору методу лікування.
- Обговорення протоколу лікування дітей.

2.2. Курація хворих (90 хв.)

- Виконання методу вітальної ампутації за визначеним алгоритмом.
- Оформлення медичної документації.

2.3. Обговорення (10 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу виконання етапів лікування.
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів лікування

2.4. Вирішення проблеми (10 хв.)

- Прийняття рішення щодо адекватного використання методик лікування пульпітів в аналогічних ситуаціях практичної діяльності

II.B. Методичні матеріали до практичного заняття.

Слухачам надається можливість, за необхідності, користуватися фрагментами стандартів практичних навичок № (Д-П13).

III. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОГО НАВИЧКА

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

Назва навичка	Ступінь засвоєння		
	ознайомився	опанував	оволодів
№			+
№			+

IV. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Які показання до вітальних методик лікування пульпіту тимчасових зубів?
2. Які показання до девітальних методик лікування пульпіту тимчасових зубів?
3. Який алгоритм виконання вітальної ампутації?
4. Який алгоритм виконання девітальної ампутації?

V. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

1. Робота в клінічному кабінеті, оснащеному відповідною апаратурою (негатоскопом, електроодонтодіагностом, люмінесцентною лампою тощо), необхідними інструментами і лікарськими засобами.
2. Набір амбулаторних карток пацієнтів за темою заняття.
3. Список рекомендованої літератури.
4. Додатки Д-П13.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Список основної літератури

1. Боровский Е.В., Жохова Н.С. Эндодонтическое лечение (пособие для врачей). – М.: АО «Стоматология», 1997. – 63 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста. – М.: Медицина, 1987. – С.208-289.
3. Дитяча стоматологія: Посібник / За ред. О.В. Удовицькою. – К.: Здоров'я, 2000. – 340 с.
4. Николишин А.К. Современная эндодонтия практического врача. – Полтава: Б.и., 1998. – 155 с.
5. Терапевтична стоматологія дитячого віку: Посібник / За ред. Л.О. Хоменко. – К.: Книга –плюс, 2002. – 450 с.
6. Хоменко Л.А., Биденко Н.В. Практическая эндодонтия. – К.: Книга Плюс, 1998. – 115 с.

Список додаткової літератури

1. Герен Т., Маман Л., Виерзба С.Б. Разработка местных анестетиков для инъекций // Современная стоматология. – 2001. – № 1. – С.55-62.
2. Иоффе Е. Звукочастотные (Соник) и ультразвуковочастотные инструменты при эндодонтическом лечении // Стоматолог. – 2002. – № 8. – С.42-43
3. Иоффе Е. Руководство по клинической эндодонтии // Новое в стоматологии. – 1997. – № 3. – С.71-98.
4. Ландинова В.Д., Сунцов В.Г., Голочалова Н.В., Иванова Г.Г., Пятаева А.Н. Новые технологии в лечении травмы зубов у детей // Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.19.
5. Маслов С.Н., Мартинайтис Й.Ю. Цифровой апекс локактор для определения верхушки корня зуба // Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.56-58.
6. Рудикова В.М. Опыт лечения заболеваний пульпы зуба в одно посещение под анестезией Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.14.
7. Удовицкая Е.В. и др. Диагностика и лечение пульпитов и периодонтитов у детей и подростков. – К.: МЗ УССР, 1982. – 24 с.
8. Arana E., Marti-Vonpmati L. Цифровая стоматологическая рентгенология // Стоматолог. – 2000. – № 8. – С.24-25.
9. Stanley H.R., Pameijer C.H. Друг стоматолога – гидроксид кальция // Стоматолог. – 2000. – № 3. – С.52-53.

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Написання рецептів лікарських препаратів, необхідних при лікуванні пульпіту у дітей

Тема: Лікування пульпіту постійних зубів у дітей

Цикли	Тривалість практичного заняття	М е т а
ПАЦ		
ТУ		
СП	6 год.	Відпрацювання практичних навичок лікування пульпіту постійних зубів відповідно з вимогами кваліфікаційного рівня лікаря Завдання: 6) лікування пульпіту постійних зубів біологічним методом; 7) лікування пульпіту постійних зубів методом ампутації; 8) лікування пульпіту постійних зубів методом екстирпації

П л а н п р а к т и ч н о г о з а н я т т я

№ пп	Р о з д і л и	Ч а с у х в и л и н а х		
		П А Ц	С П	Т У
1.	Лікування пульпіту постійних зубів біологічним методом зубів		90	
	1.7. Вивчення окремого випадку		20	
	1.8. Курація хворих		50	
	1.9. Обговорення		20	
2.	Лікування пульпіту постійних ампутаційним методом		90	
	2.1. Вивчення окремого випадку			
	2.2. Курація хворих		20	
	2.3. Обговорення		50	
3.	Лікування пульпіту постійних зубів екстирпаційним методом		90	
	3.1. Вивчення окремого випадку		20	
	3.2. Курація хворих		50	
	3.3. Обговорення		10	
	3.4. Вирішення проблеми		10	

II. ЗМІСТ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО НЬОГО

II.A. Методика проведення практичного заняття

4. Лікування пульпіту постійних зубів біологічним методом

Вивчення окремого випадку (20 хв.)

- Клінічне обстеження дітей.
- Обґрунтування вибору методу лікування.
- Обговорення протоколу лікування дітей.

1.1. Курація хворих (50 хв.)

- Виконання методу вітальної ампутації за визначеним алгоритмом.
- Оформлення медичної документації.

1.3. Обговорення (20 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу виконання етапів лікування.
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів лікування

3. Лікування пульпіту постійних зубів методом ампутації

3.1. Вивчення окремого випадку (20 хв.)

- Клінічне обстеження дітей.
- Обґрунтування вибору методу лікування.
- Обговорення протоколу лікування дітей.

3.2. Курація хворих (50 хв.)

- Виконання методу вітальної ампутації за визначеним алгоритмом.
- Оформлення медичної документації.

2.3. Обговорення (20 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу виконання етапів лікування.
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів лікування

4. Лікування пульпіту постійних зубів екстирпаційним методом

4.1. Вивчення окремого випадку (20 хв.)

- Клінічне обстеження дітей.
- Обґрунтування вибору методу лікування.
- Обговорення протоколу лікування дітей.

4.2. Курація хворих (50 хв.)

- Виконання вітальних методик за визначеним алгоритмом.
- Оформлення медичної документації.

3.3. Обговорення (10 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу виконання етапів лікування.
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів лікування

3.5. Вирішення проблеми (10 хв.)

- Прийняття рішення щодо адекватного використання методик лікування пульпітів в аналогічних ситуаціях практичної діяльності

II.Б. Методичні матеріали до практичного заняття.

Слухачам надається можливість, за необхідності, користуватися фрагментами стандартів практичних навичок № (Д-П14).

III. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОГО НАВИКА

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

Назва навичка	Ступінь засвоєння		
	ознайомився	опанував	оволодів
№			+
№			+

IV.КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Назвіть показання і протипоказання до лікування пульпітів постійних зубів біологічним методом
2. Які показання до вітальних методик лікування пульпіту постійних зубів?
3. Які показання до девітальних методик лікування пульпіту постійних зубів?
4. Назвіть основні етапи біологічного методу лікування пульпіту.
5. Який алгоритм виконання вітальної ампутації?
6. Який алгоритм виконання девітальної ампутації?
7. Який алгоритм виконання вітальної екстирпації?
8. Який алгоритм девітальної екстирпації?

V.УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

1. Робота в клінічному кабінеті, оснащеному відповідною апаратурою (негатоскопом, електроодонтодіагностом, люмінесцентною лампою тощо), необхідними інструментами і лікарськими засобами.
2. Набір амбулаторних карток пацієнтів за темою заняття.
3. Список рекомендованої літератури.
4. Додатки Д-П14

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Список основної літератури

1. Боровский Е.В., Жохова Н.С. Эндодонтическое лечение (пособие для врачей). – М.: АО «Стоматология», 1997. – 63 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста. – М.: Медицина, 1987. – С.208-289.
3. Дитяча стоматологія: Посібник / За ред. О.В. Удовицькою. – К.: Здоров'я, 2000. – 340 с.
4. Николишин А.К. Современная эндодонтия практического врача. – Полтава: Б.и., 1998. – 155 с.
5. Терапевтична стоматологія дитячого віку: Посібник / За ред. Л.О. Хоменко. – К.: Книга –плюс, 2002. – 450 с.
6. Хоменко Л.А., Биденко Н.В. Практическая эндодонтия. – К.: Книга Плюс, 1998. – 115 с.

Список додаткової літератури

1. Герен Т., Маман Л., Виерзба С.Б. Разработка местных анестетиков для инъекций // Современная стоматология. – 2001. – № 1. – С.55-62.
2. Иоффе Е. Звукочастотные (Соник) и ультразвуковочастотные инструменты при эндодонтическом лечении // Стоматолог. – 2002. – № 8. – С.42-43
3. Иоффе Е. Руководство по клинической эндодонтии // Новое в стоматологии. – 1997. – № 3. – С.71-98.
4. Ландинова В.Д., Сунцов В.Г., Голочалова Н.В., Иванова Г.Г., Питаева А.Н. Новые технологии в лечении травмы зубов у детей // Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.19.
5. Маслов С.Н., Мартинайтис Й.Ю. Цифровой апекс локактор для определения верхушки корня зуба // Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.56-58.
6. Рудикова В.М. Опыт лечения заболеваний пульпы зуба в одно посещение под анестезией Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.14.
7. Удовицкая Е.В. и др. Диагностика и лечение пульпитов и периодонтитов у детей и подростков. – К.: МЗ УССР, 1982. – 24 с.
8. Arana E., Marti-Vonmati L. Цифровая стоматологическая рентгенология // Стоматолог. – 2000. – № 8. – С.24-25.
9. Stanley H.R., Pameijer C.H. Друг стоматолога – гидроксид кальция // Стоматолог. – 2000. – № 3. – С.52-53.

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Написання рецептів лікарських препаратів, необхідних при лікуванні пульпіту у дітей

Тема: Лікування пульпіту тимчасових та постійних несформованих зубів у дітей

Цикли	Тривалість практичного заняття	М е т а
ПАЦ		
ТУ		
СП	6 год.	Відпрацювання практичних навичок лікування пульпіту тимчасових та постійних зубів з несформованими коренями відповідно з вимогами кваліфікаційного рівня лікаря <i>Завдання:</i> 9) лікування пульпіту тимчасових несформованих зубів; 10) лікування пульпіту несформованих постійних зубів

І. План практичного заняття

№ пп	Р о з д і л и	Ч а с у х в и л и н а х		
		П А Ц	С П	Т У
1.	Лікування пульпіту несформованих тимчасових зубів		135	
	1.10. Вивчення окремого випадку			
	1.11. Курація хворих		20	
	1.12. Обговорення		95	
2.	Лікування пульпіту несформованих постійних зубів		135	
	2.1. Вивчення окремого випадку			
	2.2. Курація хворих		20	
	2.3. Обговорення		95	
	2.4. Вирішення проблеми		10	

II. ЗМІСТ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО НЬОГО

II.A. Методика проведення практичного заняття

5. Лікування пульпіту несформованих тимчасових зубів

Вивчення окремого випадку (20 хв.)

- Клінічне обстеження дітей.
- Обґрунтування вибору методу лікування.
- Обговорення протоколу лікування дітей.

1.2. Курація хворих (95 хв.)

- Виконання методу вітальної ампутації за визначеним алгоритмом.
- Оформлення медичної документації.

1.3. Обговорення (20 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу виконання етапів лікування.
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів лікування

4. Лікування пульпіту несформованих постійних зубів

4.1. Вивчення окремого випадку (20 хв.)

- Клінічне обстеження дітей.
- Обґрунтування вибору методу лікування.
- Обговорення протоколу лікування дітей.

4.2. Курація хворих (95 хв.)

- Виконання методу вітальної ампутації за визначеним алгоритмом.
- Оформлення медичної документації.

2.3. Обговорення (10 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу виконання етапів лікування.
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів лікування

2.4. Вирішення проблеми (10 хв.)

- Прийняття рішення щодо адекватного використання методик лікування періодонтитів в аналогічних ситуаціях практичної діяльності

II.B. Методичні матеріали до практичного заняття.

Слухачам надається можливість, за необхідності, користуватися фрагментами стандартів практичних навичок № (Д-П15).

III. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОГО НАВИЧКА

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

Назва навичка	Ступінь засвоєння		
	ознайомився	опанував	оволодів
№			+
№			+

IV. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Які показання до вітальних методик лікування пульпіту несформованих тимчасових зубів?
2. Які показання до девітальних методик лікування пульпіту несформованих тимчасових зубів?
3. Який алгоритм виконання вітальної ампутації у тимчасових несформованих зубів?
4. Який алгоритм виконання девітальної ампутації у тимчасових несформованих зубах?
5. Перерахуйте етапи виконання методики вітальної ампутації в постійних несформованих зубах.
6. Який алгоритм девітальної ампутації в постійних несформованих зубах?
7. Яким методам лікування слід надавати перевагу при пульпіті в несформованих зубах?

V. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

1. Робота в клінічному кабінеті, оснащеному відповідною апаратурою (негатоскопом, електроодонтодіагностом, люмінесцентною лампою тощо), необхідними інструментами і лікарськими засобами.
2. Набір амбулаторних карток пацієнтів за темою заняття.
3. Список рекомендованої літератури.
4. Додатки Д-П15.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Боровский Е.В., Жохова Н.С. Эндодонтическое лечение (пособие для врачей). – М.: АО «Стоматология», 1997. – 63 с.
2. Виоградова Т.Ф. Стоматология детского возраста. – М.: Медицина, 1987. – С.208-289.
3. Дитяча стоматологія: Посібник / За ред. О.В. Удовицькою. – К.: Здоров'я, 2000. – 340 с.
4. Николишин А.К. Современная эндодонтия практического врача. – Полтава: Б.и., 1998. – 155 с.
5. Терапевтична стоматологія дитячого віку: Посібник / За ред. Л.О. Хоменко. – К.: Книга –плюс, 2002. – 450 с.
6. Хоменко Л.А., Биденко Н.В. Практическая эндодонтия. – К.: Книга Плюс, 1998. – 115 с.

Список додаткової літератури

1. Герен Т., Маман Л., Виерзба С.Б. Разработка местных анестетиков для инъекций // Современная стоматология. – 2001. – № 1. – С.55-62.
2. Иоффе Е. Звукочастотные (Соник) и ультразвуковочастотные инструменты при эндодонтическом лечении // Стоматолог. – 2002. – № 8. – С.42-43
3. Иоффе Е. Руководство по клинической эндодонтии // Новое в стоматологии. – 1997. – № 3. – С.71-98.
4. Ландинова В.Д., Сунцов В.Г., Голочалова Н.В., Иванова Г.Г., Пятаева А.Н. Новые технологии в лечении травмы зубов у детей // Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.19.

5. Маслов С.Н., Мартинайтис Й.Ю. Цифровой апекс локактор для определения верхушки корня зуба // Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.56-58.
6. Рудикова В.М. Опыт лечения заболеваний пульпы зуба в одно посещение под анестезией Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.14.
7. Удовицкая Е.В. и др. Диагностика и лечение пульпитов и периодонтитов у детей и подростков. – К.: МЗ УССР, 1982. – 24 с.
8. Arana E., Marti-Vonmati L. Цифровая стоматологическая рентгенология // Стоматолог. – 2000. – № 8. – С.24-25.
9. Stanley H.R., Pameijer C.H. Друг стоматолога – гидроксид кальция // Стоматолог. – 2000. – № 3. – С.52-53.

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Написання рецептів лікарських препаратів, необхідних при лікуванні пульпіту у дітей

Тема: Клініка періодонтиту зубів у дітей

Цикли	Тривалість практичного заняття	М е т а
ПАЦ		
ТУ		
СП	6 год.	Відпрацювання практичних навичок діагностики періодонтиту тимчасових та постійних зубів відповідно з вимогами кваліфікаційного рівня лікаря <i>Завдання:</i> 11) діагностика симптоматики періодонтиту тимчасових зубів; 12) діагностика симптоматики періодонтиту постійних зубів; 13) діагностика симптоматики періодонтиту зубів з несформованими коренями

І. План практичного заняття

№ пп	Р о з д і л и	Час у хвиликах		
		П А Ц	С П	Т У
1.	Клініка періодонтиту тимчасових зубів 1.13. Вивчення окремого випадку 1.14. Курація хворих 1.15. Обговорення		90 10 70 10	
2.	Клініка періодонтиту постійних зубів 2.4. Вивчення окремого випадку 2.5. Курація хворих 2.6. Обговорення		90 10 70 10	
3.	Клініка періодонтиту в зубах з несформованими коренями 3.1. Вивчення окремого випадку 3.2. Курація хворих 3.3. Обговорення 3.4. Вирішення проблеми		90 10 65 10 5	

II. ЗМІСТ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО НЬОГО

II.A. Методика проведення практичного заняття

6. Клініка періодонтитів тимчасових зубів

1.1. Вивчення окремого випадку (10 хв.)

- Вибір методів діагностики ознак періодонтиту тимчасових зубів.
- Обґрунтування вибору методики діагностики.
- Обговорення протоколу лікування дітей на основі діагностики.

6.2. Курація хворих (70 хв.)

- Виконання відповідної методики діагностики ознак періодонтиту тимчасових зубів за визначеним алгоритмом та лікування хворих.
- Оформлення медичної документації.

1.3. Обговорення (5 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу виконання етапів діагностики періодонтиту тимчасових зубів.
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів діагностики.

5. Клініка періодонтитів постійних зубів

5.1. Вивчення окремого випадку (10 хв.)

- Вибір методів діагностики ознак періодонтиту постійних зубів у дітей.
- Обґрунтування вибору методики діагностики.
- Обговорення протоколу лікування дітей на основі діагностики.

5.2. Курація хворих (70 хв.)

- Виконання відповідної методики діагностики ознак періодонтиту постійних зубів у дітей за визначеним алгоритмом та лікування хворих.
- Оформлення медичної документації.

2.3. Обговорення (10 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу виконання етапів діагностики періодонтиту постійних зубів у дітей.
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів діагностики.

3. Клініка періодонтитів у зубах з несформованим коренем

4.3. Вивчення окремого випадку (10 хв.)

- Вибір методів діагностики ознак періодонтиту в зубах з несформованими коренями.
- Обґрунтування вибору методики діагностики.
- Обговорення протоколу лікування дітей.

4.4. Курація хворих (65 хв.)

- Виконання відповідної методики діагностики ознак періодонтиту в зубах з несформованими коренями за визначеним алгоритмом.
- Оформлення медичної документації.

3.3. Обговорення (10 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу виконання етапів діагностики ознак періодонтиту в зубах з несформованими коренями.
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів діагностики.

3.6. Вирішення проблеми (5 хв.)

- Прийняття рішення щодо адекватного використання методик діагностики періодонтитів в аналогічних ситуаціях практичної діяльності

II.B. Методичні матеріали до практичного заняття.

Слухачам надається можливість, за необхідності, користуватися фрагментами стандартів практичних навичок № (додатки Д-П16).

III. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОГО НАВИЧКА

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

Назва навичка	Ступінь засвоєння		
	ознайомився	опанував	оволодів
1. №			+
2. №			+
3. №			+

IV. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Назвіть симптоми гострого періодонтиту тимчасових зубів.
2. Відтворіть симптомокомплекс хронічного періодонтиту тимчасових зубів.
3. Назвіть симптоми загострення хронічного періодонтиту тимчасових зубів.
4. Які симптоми гострого періодонтиту постійних зубів у дітей?
5. Назвіть симптоми хронічного періодонтиту постійних зубів у дітей.
6. Які симптоми загострення хронічного періодонтиту постійних зубів у дітей?
7. Виокремте особливості клінічного перебігу гострого періодонтиту в зубах з несформованими коренями.
8. означте особливості клінічного перебігу хронічного періодонтиту в зубах з несформованими коренями.
9. Назвіть особливості клінічного перебігу загострення хронічного періодонтиту в зубах з несформованими коренями.
10. Перерахуйте методи діагностики періодонтитів у дітей.
11. Побудуйте схему диференційної діагностики періодонтитів у дітей.

V. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

1. Робота в клінічному кабінеті, оснащеному відповідною апаратурою (негатоскопом, електроодонтодіагностом, люмінесцентною лампою тощо), необхідними інструментами і лікарськими засобами.
2. Набір амбулаторних карток пацієнтів за темою заняття.
3. Додатки Д-П16.
4. Список рекомендованої літератури.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Список основної літератури

1. Боровский Е.В., Жохова Н.С. Эндодонтическое лечение (пособие для врачей). – М.: АО «Стоматология», 1997. – 63 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста. – М.: Медицина, 1987. – С.208-289.
3. Дитяча стоматологія: Посібник / За ред. О.В. Удовицькою. – К.: Здоров'я, 2000. – 340 с.
4. Николишин А.К. Современная эндодонтия практического врача. – Полтава: Б.и., 1998. – 155 с.

5. Терапевтична стоматологія дитячого віку: Посібник / За ред. Л.О. Хоменко. – К.: Книга –плюс, 2002. – 450 с.
6. Хоменко Л.А., Биденко Н.В. Практическая эндодонтия. – К.: Книга Плюс, 1998. – 115 с.

Список додаткової літератури

1. Герен Т., Маман Л., Виерзба С.Б. Разработка местных анестетиков для инъекций // Современная стоматология. – 2001. – № 1. – С.55-62.
2. Иоффе Е. Звукочастотные (Соник) и ультразвукочастотные инструменты при эндодонтическом лечении // Стоматолог. – 2002. – № 8. – С.42-43
3. Иоффе Е. Руководство по клинической эндодонтии // Новое в стоматологии. – 1997. – № 3. – С.71-98.
4. Ландинова В.Д., Сунцов В.Г., Голочалова Н.В., Иванова Г.Г., Пятаева А.Н. Новые технологии в лечении травмы зубов у детей // Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.19.
5. Маслов С.Н., Мартинайтис Й.Ю. Цифровой апекс локактор для определения верхушки корня зуба // Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.56-58.
6. Рудикова В.М. Опыт лечения заболеваний пульпы зуба в одно посещение под анестезией Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.14.
7. Удовицкая Е.В. и др. Диагностика и лечение пульпитов и периодонтитов у детей и подростков. – К.: МЗ УССР, 1982. – 24 с.
8. Arana E., Marti-Bonmati L. Цифровая стоматологическая рентгенология // Стоматолог. – 2000. – № 8. – С.24-25.
9. Stanley H.R., Pameijer C.H. Друг стоматолога – гидроксид кальция // Стоматолог. – 2000. – № 3. – С.52-53.

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Написання рецептів лікарських препаратів, необхідних при лікуванні періодонтиту у дітей

Тема: Лікування періодонтиту постійних зубів у дітей

Цикли	Тривалість практичного заняття	М е т а
ПАЦ		
ТУ		
СП	6 год.	Відпрацювання практичних навичок лікування періодонтиту постійних зубів відповідно з вимогами кваліфікаційного рівня лікаря <i>Завдання:</i> 14) лікування періодонтиту постійних зубів; 15) аналіз ефективності роботи; 16) пошук шляхів вирішення проблеми

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	Час у хвиликах		
		П А Ц	С П	Т У
1.	Лікування періодонтиту постійних зубів		270	
	1.16. Вивчення окремого випадку		50	
	1.17. Курація хворих		150	
	1.18. Обговорення		40	
	1.19. Вивчення проблеми		30	

ІІ. ЗМІСТ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО НЬОГО

ІІ.А. Методика проведення практичного заняття

7. Лікування періодонтитів постійних зубів

1.1. Вивчення окремого випадку (50 хв.)

- Клінічне обстеження дітей.
- Обґрунтування вибору методики лікування періодонтиту постійних зубів.
- Обговорення протоколу лікування дітей.

7.2. Курація хворих (150 хв.)

- Виконання відповідної методики лікування періодонтиту постійних зубів за визначеним алгоритмом.
- Оформлення медичної документації.

1.3. Обговорення (40 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу виконання етапів лікування періодонтиту постійних зубів.
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів лікування

3.7. Вирішення проблеми (30 хв.)

- Прийняття рішення щодо адекватного використання методик лікування періодонтитів постійних зубів у аналогічних ситуаціях практичної діяльності

II.Б. Методичні матеріали до практичного заняття.

Слухачам надається можливість, за необхідності, користуватися фрагментами стандартів практичних навичок № (додатки Д-П18).

III. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОГО НАВИЧКА

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

Назва навичка	Ступінь засвоєння		
	ознайомився	опанував	оволодів
1. №			+
2. №			+
3. №			+

IV. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Назвіть межі консервативного лікування періодонтиту постійних зубів.
2. Які етапи консервативного лікування періодонтиту постійних зубів у дітей?
3. Який алгоритм лікування періодонтиту постійних зубів консервативним методом у дітей?
4. Які методи, крім консервативного, можна використати при лікуванні періодонтиту постійних зубів у дітей?
5. Яких помилок слід передбачити при виконанні етапів лікування періодонтиту постійних зубів?
6. Назвіть терміни диспансерного нагляду з метою визначення ефективності лікування періодонтиту постійних зубів.

V. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

1. Робота в клінічному кабінеті, оснащеному відповідною апаратурою (негатоскопом, електроодонтодіагностом, люмінесцентною лампою тощо), необхідними інструментами і лікарськими засобами.
2. Набір амбулаторних карток пацієнтів за темою заняття.
3. Додатки Д-П18.
4. Список рекомендованої літератури.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Список основної літератури

1. Боровский Е.В., Жохова Н.С. Эндодонтическое лечение (пособие для врачей). – М.: АО «Стоматология», 1997. – 63 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста. – М.: Медицина, 1987. – С.208-289.
3. Дитяча стоматологія: Посібник / За ред. О.В. Удовицькою. – К.: Здоров'я, 2000. – 340 с.
4. Николишин А.К. Современная эндодонтия практического врача. – Полтава: Б.и., 1998. – 155 с.

5. Терапевтична стоматологія дитячого віку: Посібник / За ред. Л.О. Хоменко. – К.: Книга –плюс, 2002. – 450 с.
6. Хоменко Л.А., Биденко Н.В. Практическая эндодонтия. – К.: Книга Плюс, 1998. – 115 с.

Список додаткової літератури

1. Герен Т., Маман Л., Виерзба С.Б. Разработка местных анестетиков для инъекций // Современная стоматология. – 2001. – № 1. – С.55-62.
2. Иоффе Е. Звукочастотные (Соник) и ультразвукочастотные инструменты при эндодонтическом лечении // Стоматолог. – 2002. – № 8. – С.42-43
3. Иоффе Е. Руководство по клинической эндодонтии // Новое в стоматологии. – 1997. – № 3. – С.71-98.
4. Ландинова В.Д., Сунцов В.Г., Голочалова Н.В., Иванова Г.Г., Пятаева А.Н. Новые технологии в лечении травмы зубов у детей // Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.19.
5. Маслов С.Н., Мартинайтис Й.Ю. Цифровой апекс локактор для определения верхушки корня зуба // Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.56-58.
6. Рудикова В.М. Опыт лечения заболеваний пульпы зуба в одно посещение под анестезией Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.14.
7. Удовицкая Е.В. и др. Диагностика и лечение пульпитов и периодонтитов у детей и подростков. – К.: МЗ УССР, 1982. – 24 с.
8. Arana E., Marti-Vonmati L. Цифровая стоматологическая рентгенология // Стоматолог. – 2000. – № 8. – С.24-25.
9. Stanley H.R., Pameijer C.H. Друг стоматолога – гидроксид кальция // Стоматолог. – 2000. – № 3. – С.52-53.

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Написання рецептів лікарських препаратів, необхідних при лікуванні періодонтиту постійних зубів у дітей

Тема: Лікування періодонтиту зубів з несформованими коренями у дітей

Цикли	Тривалість практичного заняття	М е т а
ПАЦ		
ТУ		
СП	6 год.	Відпрацювання практичних навичок лікування періодонтиту тимчасових та постійних зубів відповідно з вимогами кваліфікаційного рівня лікаря <i>Завдання:</i> 17) лікування періодонтиту зубів з несформованими коренями; 18) аналіз ефективності роботи; 19) пошук шляхів вирішення проблеми

I. План практичного заняття

№ пп	Р о з д і л и	Час у хвиликах		
		П А Ц	С П	Т У
1.	Лікування періодонтиту в зубах з несформованими коренями		270	
	1. Вивчення окремого випадку		50	
	2. Курація хворих		150	
	3. Обговорення		40	
	4. Вирішення проблеми		30	

II. ЗМІСТ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО НЬОГО

II.A. Методика проведення практичного заняття

8. Лікування періодонтитів зубів з несформованими коренями

1.1. Вивчення окремого випадку (50 хв.)

- Клінічне обстеження дітей.
- Обґрунтування вибору методики лікування.
- Обговорення протоколу лікування дітей.

8.2. Курація хворих (150 хв.)

- Виконання відповідної методики за визначеним алгоритмом.
- Оформлення медичної документації.

1.3. Обговорення (40 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу виконання етапів лікування періодонтитів в зубах з несформованими коренями.
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів лікування

3.8. Вирішення проблеми (30 хв.)

- Прийняття рішення щодо адекватного використання методик лікування періодонтитів у зубах з несформованими кореннями в аналогічних ситуаціях практичної діяльності

II.Б. Методичні матеріали до практичного заняття.

Слухачам надається можливість, за необхідності, користуватися фрагментами стандартів практичних навичок № (додатки Д-П19).

III. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОГО НАВИЧКА

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

Назва навичка	Ступінь засвоєння		
	ознайомився	опанував	оволодів
1. №			+
2. №			+
3. №			+

IV. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Назвіть межі консервативного лікування періодонтиту в зубах з несформованими кореннями.
2. Які особливості виконання етапів консервативного лікування періодонтиту в зубах з несформованими кореннями?
3. Які найчастіші помилки зустрічаються при виконанні етапів лікування періодонтиту в зубах з несформованими кореннями?
4. Як часто слід перевіряти динаміку перебігу процесу реабілітації у випадках лікування періодонтиту в зубах з несформованими кореннями?

V. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

1. Робота в клінічному кабінеті, оснащеному відповідною апаратурою (негатоскопом, електроодонтодіагностом, люмінесцентною лампою тощо), необхідними інструментами і лікарськими засобами.
2. Набір амбулаторних карток пацієнтів за темою заняття.
3. Додатки Д-П19.
4. Список рекомендованої літератури.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Список основної літератури

1. Боровский Е.В., Жохова Н.С. Эндодонтическое лечение (пособие для врачей). – М.: АО «Стоматология», 1997. – 63 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста. – М.: Медицина, 1987. – С.208-289.
3. Дитяча стоматологія: Посібник / За ред. О.В. Удовицькою. – К.: Здоров'я, 2000. – 340 с.
4. Николишин А.К. Современная эндодонтия практического врача. – Полтава: Б.и., 1998. – 155 с.

5. Терапевтична стоматологія дитячого віку: Посібник / За ред. Л.О. Хоменко. – К.: Книга –плюс, 2002. – 450 с.
6. Хоменко Л.А., Биденко Н.В. Практическая эндодонтия. – К.: Книга Плюс, 1998. – 115 с.

Список додаткової літератури

1. Герен Т., Маман Л., Виерзба С.Б. Разработка местных анестетиков для инъекций // Современная стоматология. – 2001. – № 1. – С.55-62.
2. Иоффе Е. Звукочастотные (Соник) и ультразвукочастотные инструменты при эндодонтическом лечении // Стоматолог. – 2002. – № 8. – С.42-43
3. Иоффе Е. Руководство по клинической эндодонтии // Новое в стоматологии. – 1997. – № 3. – С.71-98.
4. Ландинова В.Д., Сунцов В.Г., Голочалова Н.В., Иванова Г.Г., Пятаева А.Н. Новые технологии в лечении травмы зубов у детей // Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.19.
5. Маслов С.Н., Мартинайтис Й.Ю. Цифровой апекс локактор для определения верхушки корня зуба // Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.56-58.
6. Рудикова В.М. Опыт лечения заболеваний пульпы зуба в одно посещение под анестезией Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.14.
7. Удовицкая Е.В. и др. Диагностика и лечение пульпитов и периодонтитов у детей и подростков. – К.: МЗ УССР, 1982. – 24 с.
8. Arana E., Marti-Vonpmati L. Цифровая стоматологическая рентгенология // Стоматолог. – 2000. – № 8. – С.24-25.
9. Stanley H.R., Pameijer C.H. Друг стоматолога – гидроксид кальция // Стоматолог. – 2000. – № 3. – С.52-53.

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Написання рецептів лікарських препаратів, необхідних при лікуванні періодонтиту в зубах з несформованими коренями у дітей

Тема: Ураження зубів, які виникають у період фолікулярного розвитку до прорізування

Цикли	Тривалість практичного заняття	Мета
Інтернатура ДС	бгод.	Поглиблення знань з питань діагностики та лікування некарієсних уражень твердих тканин зубів, які виникають в період фолікулярного розвитку тканин зубів у дітей. <i>Завдання:</i> 1. Опанування сучасними методами діагностики некарієсних уражень зубів, які виникають в період фолікулярного розвитку тканин зубів.

І. План практичного заняття

№ пп	Розділи	Час у хвиликах		
		ПАЦ	СП/ДС	ТУ
1.	Ураження зубів, які виникають в період їх фолікулярного розвитку.		270	
1.1.	Гіпоплазія емалі		30	
1.2.	Гіперплазія емалі		30	
1.3.	Ендемічний флюороз зубів		30	
1.4.	Порушення розвитку зубів		30	
1.5.	Аномалії розміру та форми зубів		30	
1.6.	Змінення кольору зубів		30	
1.7.	Вивчення окремого випадку		20	
1.8.	Курація хворих		60	
1.9.	обговорення		10	

ІІ. ЗМІСТ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

ІІ А. Методика проведення практичного заняття.

- Клінічні методи обстеження хворих з некарієсними ураженнями твердих тканин зубів, які виникають в період фолікулярного розвитку – 180хв.
- Вивчення окремого випадку – 20 хв.
- Курація хворих – 60 хв.
- Обговорення – 10 хв.

ІІ Б. Методичні матеріали до практичного заняття

Слухачам надається можливість, за необхідності, користуватися фрагментами

стандартів практичних навичок № (Д-П10)

Крім цього, у розпорядженні слухачів дидактичні матеріали:

- Ресурсні матеріали
- концептуальні карти
- Ситуаційні задачі

III. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОГО НАВИЧКА

Назва навичка	Ступінь засвоєння		
	ознайомився	опанував	оволодів
1.Проведення обстеження стоматологічного хворого із некаріозним ураженням зубів, які виникають в період фолікулярного розвитку			+

IV.КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика гіпоплазії та гіперплазії емалі зубів
2. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика флюороза зубів
3. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика порушення розвитку зубів

V.УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

1. Робота в клінічному кабінеті, оснащеному відповідною апаратурою (негатоскопом, електроодонтодіагностом, люмінесцентною лампою тощо), необхідними інструментами і лікарськими засобами.
2. Набір амбулаторних карток пацієнтів за темою заняття.

VI.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Список основної літератури

1. Виноградова Т.Ф. Стоматологія дитячого віку. – М.: Медицина, 1987. – С.208-289
2. Дитяча стоматологія: Посібник / За ред. О.В. Удовицькою. – К.: Здоров'я, 2000. – 340 с.
3. Довідник сімейного лікаря. — К., 2003. – 96 с.
4. Терапевтична стоматологія дитячого віку: Посібник / За ред. Л.О. Хоменко. – К.: Книга –плюс, 2002. – 450 с.

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Вивчення рекомендованої літератури.

Тема: Ураження зубів, які виникають після їхнього прорізування

Цикли	Тривалість практичного заняття	М е т а
СП/ДС	бгод.	<p>2. Поглиблення знань з питань діагностики та лікування некарієсних уражень твердих тканин зубів, які виникають після їхнього прорізування .</p> <p><i>Завдання:</i></p> <p>3. Опанування сучасними методами діагностики некарієсних уражень зубів, які виникають після їхнього прорізування .</p>

I. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	Час у хвиликах		
		ПАЦ	СП/ДС	ТУ
1.	4. Ураження зубів, які виникають після їхнього прорізування .		270	
1.1	Стираємість зубів		30	
1.2	Гіперплазія емалі		30	
1.3	Некроз емалі		30	
1.4	Ерозія емалі		30	
1.5	Резорбція дентину		30	
1.6	Вивчення окремого випадку		20	
1.7	Курація хворих		80	
1.8	Обговорення		20	

II. ЗМІСТ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

II А. Методика проведення практичного заняття.

1. Клінічні методи обстеження хворих з некарієсними ураженнями твердих тканин зубів, які виникають після їхнього прорізування – 150 хв.
2. Вивчення окремого випадку – 20 хв.
3. Курація хворих – 80 хв.
4. Обговорення – 20 хв.

II Б. Методичні матеріали до практичного заняття

Слухачам надається можливість, за необхідності, користуватися фрагментами

стандартів практичних навичок № (Д-П10)

Крім цього, у розпорядженні слухачів дидактичні матеріали:

1. ресурсні матеріали
2. концептуальні карти
3. ситуаційні задачі

III. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОГО НАВИЧКА

Назва навичка	Ступінь засвоєння		
	ознайомився	опанував	оволодів
1.Проведення обстеження стоматологічних хворих з некаріозними ураженнями зубів, які виникають після їхнього прорізування			+

IV.КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика стираємості зубів.
2. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика гіперестезії зубів.
3. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика некрозу емалі.
4. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика ерозії емалі.
5. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика резорбції дентину.

V.УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

1. Робота в клінічному кабінеті, оснащеному відповідною апаратурою (негатоскопом, електроодонтодіагностом, люмінесцентною лампою тощо), необхідними інструментами і лікарськими засобами.
2. Набір амбулаторних карток пацієнтів за темою заняття.

VI.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Список основної літератури

1. Виноградова Т.Ф. Стоматологія детского возраста. – М.: Медицина, 1987. – С.208-289
2. Дитяча стоматологія: Посібник / За ред. О.В. Удовицькою. – К.: Здоров'я, 2000. – 340 с.
3. Довідник сімейного лікаря. — К., 2003. – 96 с.
4. Терапевтична стоматологія дитячого віку: Посібник / За ред. Л.О. Хоменко. – К.: Книга –плюс, 2002. – 450 с.

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Вивчення рекомендованої літератури.

Тема: Сучасні відновлювальні та пломбувальні матеріали

Цикли	Тривалість практичного заняття	М е т а
СП/ДС	8 год.	Опанування методами роботи з сучасними відновлювальними та пломбувальними матеріалами <i>Завдання:</i> 9) <i>відпрацювання методів роботи з сучасними відновлювальними матеріалами</i> 10) <i>відпрацювання методів роботи з сучасними пломбувальними матеріалами</i>

I. ПЛАН ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

№ пп	Р о з д і л и	Ч а с у х в и л и н а х		
		СП		
1.	Технології роботи з пломбувальними матеріалами при лікуванні карієсу у дітей	180		
	• Критерії вибору пломбувальних матеріалів для лікування карієсу та некаріозних уражень тимчасових зубів	90		
	1.1. Вивчення окремого випадку	20		
	1.2. Курація хворих	60		
	1.3. Обговорення	10		
	• Раціональний вибір пломбувальних матеріалів для лікування карієсу та некаріозних уражень постійних зубів	90		
	1.4. Вивчення окремого випадку	20		
2.	Технології роботи з відновлювальними матеріалами при лікуванні карієсу у дітей	180		
	• Критерії вибору відновлювальних матеріалів для лікування карієсу та некаріозних уражень тимчасових зубів	90		
	1.1. Вивчення окремого випадку	20		
	1.2. Курація хворих	60		
	1.3. Обговорення	10		
	• Раціональний вибір відновлювальних матеріалів для лікування карієсу та некаріозних уражень постійних зубів	90		
	1.4. Вивчення окремого випадку	20		
1.5. Курація хворих	60			
1.6. Обговорення	10			

II. ЗМІСТ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

II.A. Методика проведення практичного заняття

1. Технології роботи з окремими пломбувальними матеріалами при лікуванні карієсу та некаріозних уражень тимчасових зубів у дітей (180 хв.)

- ***А. Критерії вибору пломбувальних матеріалів для лікування карієсу та некаріозних уражень тимчасових зубів (90 хв.)***

1.1. Вивчення окремого випадку (20 хв.)

- Обговорення сучасних підходів до вибору раціональних пломбувальних матеріалів для лікування карієсу тимчасових зубів
- Обговорення показань та протипоказань до вибору раціональних пломбувальних матеріалів для лікування карієсу та не каріозних уражень тимчасових зубів

1.2. Курація хворих 60 хв.)

- Клінічне обстеження дітей за спеціальним алгоритмом
- Постановка стоматологічного діагнозу
- Складання індивідуального плану лікування карієсу
- Опрацювання окремих методів лікування карієсу
- Узагальнення результатів роботи

1.3. Обговорення (10 хв.)

- Поставити запитання для обговорення етапів лікування карієсу за обраними методами з акцентом на можливі помилки і ускладнення
- Актуалізація окремих моментів виконання технологічних етапів.

Б. Критерії вибору пломбувальних матеріалів для лікування карієсу та не каріозних уражень постійних зубів (90 хв.)

1.1. Вивчення окремого випадку (20 хв.)

- Обговорення сучасних підходів до діагностики та вибору матеріалів для пломбування карієсу тимчасових зубів
- Обговорення показань та протипоказань до вибору пломбувальних матеріалів для постійних зубів

1.2. Курація хворих (60 хв.)

- Клінічне обстеження дітей за спеціальним алгоритмом
- Постановка комплексного стоматологічного діагнозу
- Складання плану лікування карієсу
- Опрацювання окремих етапів пломбування
- Узагальнення результатів роботи

1.3. Обговорення (10 хв.)

- Поставити запитання для обговорення технологічних етапів з акцентом на можливі помилки і ускладнення
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів пломбування.

2. Технології роботи з відновлювальними матеріалами при лікуванні карієсу та не каріозних уражень тимчасових зубів

у дітей (180 хв.)

- **А. Критерії вибору відновлювальних матеріалів для лікування карієсу та не каріозних уражень тимчасових зубів (90 хв.)**

2.1. Вивчення окремого випадку (20 хв.)

- Обговорення сучасних підходів до вибору раціональних відновлювальних матеріалів для лікування карієсу тимчасових зубів
- Обговорення показань та протипоказань до вибору раціональних відновлювальних матеріалів для лікування карієсу тимчасових зубів

2.2. Курація хворих 60 хв.)

- Клінічне обстеження дітей за спеціальним алгоритмом
- Постановка стоматологічного діагнозу
- Складання плану лікування карієсу
- Опрацювання окремих технологічних етапів
- Узагальнення результатів роботи

2.3. Обговорення (10 хв.)

- Поставити запитання для обговорення етапів відновлювання форми зуба за обраними методами з акцентом на можливі помилки і ускладнення
- Актуалізація окремих моментів виконання технологічних етапів.

Б. Критерії вибору відновлювальних матеріалів для лікування карієсу та не каріозних уражень постійних зубів (90 хв.)

1.1. Вивчення окремого випадку (20 хв.)

- Обговорення сучасних підходів до діагностики та вибору матеріалів для пломбування карієсу тимчасових зубів
- Обговорення показань та протипоказань до вибору відновлювальних матеріалів для постійних зубів

1.2. Курація хворих (60 хв.)

- Клінічне обстеження дітей за спеціальним алгоритмом
- Постановка комплексного стоматологічного діагнозу
- Складання плану відновлення форми зуба
- Опрацювання методів роботи з окремими відновлювальними матеріалами
- Узагальнення результатів роботи

1.3. Обговорення (10 хв.)

- Поставити запитання для обговорення технологічних етапів з акцентом на можливі помилки і ускладнення
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів пломбування.

II.Б. Методичні матеріали до практичного заняття

Рекомендації щодо забезпечення ефективного проведення заняття

Слухачам надається можливість, за необхідності, користуватися фрагментами стандартів практичних навичок № 2, 6, 7.

Крім цього, у розпорядженні слухачів дидактичні матеріали:

- 1) ресурсними матеріалами РМ-СП-П22
- 2) концептуальними картами КК-СП – П22

III. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОГО НАВИЧКА

Назва навичка	Ступінь засвоєння		
	ознайомився	Опанував	оволодів
№ 2 “Провести обстеження стоматологічного хворого ”			+
№ 6-А,Б,В “ Провести лікування карієсу карієсу із застосуванням сучасних матеріалів”			
№ 7-А,Б,В “ Провести лікування некаріозних уражень карієсу із застосуванням сучасних матеріалів”			+

IV. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Вкажіть критерії вибору пломбувальних матеріалів для тимчасових зубів у дітей.
2. Вкажіть критерії вибору пломбувальних матеріалів для тимчасових зубів у дітей.
3. Назвіть найчастіші помилки на етапі вибору матеріалів для пломбування тимчасових зубів.

4. Назвіть найчастіші помилки на етапі вибору матеріалів для пломбування постійних зубів.
5. Означте критерії ефективного відновлення форми тимчасового зуба.
6. Означте критерії ефективного відновлення форми тимчасового зуба.

V. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

1. Робота в клінічному кабінеті, оснащеному відповідною апаратурою (негатоскопом, електроодонтодіагностом, люмінесцентною лампою, фотополімеризуючим пристроєм тощо), необхідними пломбувальними та відновлювальними матеріалами (склоіомери, компомери, композити хімічного та світлового затвердіння) та акцесуарами.
2. Набір амбулаторних карток пацієнтів за темою заняття.
3. Набір ситуаційних задач за темою заняття.
4. Список рекомендованої літератури.
5. Додатки Д-П22

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Список основної літератури

1. Борисенко А.В. Кариес зубов. – К.: Книга –плюс, 2002. – 342 с.
2. Дитяча стоматологія: Посібник / За ред. О.В. Удовицькою. – К.: Здоров'я, 2000. – 340 с.
3. Грошиков М.И. Некариозные поражения тканей зуба. – М.: Медицина, 1985. – 250 с.
4. Лукиних Л.М., Гажва С.И., Казарина Л.Н. Кариес зубов. – Н-Новгород: Изд-во НГМА, 1996. – 128 с.
5. Лукиних Л.М. Лечение и профилактика кариеса зубов. – Н-Новгород: Изд-во НГМА, 1999. – 168 с.
6. Терапевтична стоматологія дитячого віку: Посібник / За ред. Л.О. Хоменко. – К.: Книга –плюс, 2002. – 450 с.
7. Дитяча стоматологія / За ред. О.В. Удовицької. - К.: Здоров'я, 2000. – 296 с.

Список додаткової літератури

1. Андросик Н.В., Алексеева И.В. Герметизация фиссур. // Уч.пособие. – Л. – 1987. – 13 с.
2. Биденко Н.В. Стеклоиономерные цементы в стоматологии. – К.: Книга –плюс, 1999. – 118с.
3. Виноградова Т.Ф. Руководство по детской стоматологии. – М.: Медицина, 1987.– 542 с.
4. Грохольський А.П., Центило Т.Д., Заноздра Л.Н. Реставрация разрушенных коронок зубов современными пломбировочными материалами. – К.: КМАПО им. П.Л.Шупика. – 2001. – 155с.
5. Курякина Н.В. Терапевтическая стоматология детского возраста. – М.: Медицинская книга, 2001. – 744 с.
6. Лукиных Л.М. Лечение и профилактика кариеса зубов. - Нижний Новгород: Изд-во НГМА, 1998. – С.151.
7. Парпалей Е.А., Пешко А.А. Преимущество использования СИЦ для герметизации фиссур. // Дентальные технологии, 2002. - № 1 . – С.21-24
8. Патерсон Р., Ваттс А., Саундерс В., Питтс Н. Современные концепции в диагностике и лечении кариеса фиссур. – Квинтэссенция. – 1995. – С.53.

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ ЗА ДАНОЮ ТЕМОЮ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Робота з рекомендованими джерелами.
2. Складання ситуаційних задач за темою.

Тема: Особливості застосування сучасних пломбувальних матеріалів у дітей

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	Мета
Спеціалізація ДС	6	Ознайомлення курсантів з сучасними пломбувальними матеріалами, що використовуються в дитячій стоматології.

І. ПЛАН ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

№ пп	Розділи	
		Спеціалізація ДС
1.	Групи пломбувальних матеріалів за призначенням: тимчасові, що використовуються для тимчасового закриття каріозної порожнини в процесі лікування ускладненого або неускладненого карієсу; лікувальні, що застосовуються для прокладок під постійні пломбувальні матеріали найчастіше з метою лікування глибокого карієсу; пломбувальні матеріали для заповнення корневих каналів зубів; герметики (силанти), що застосовуються для закриття немінералізованих фісур з метою профілактики карієсу.	60
2.	Групи постійних пломбувальних матеріалів в залежності від їх природи: композиційні пломбувальні матеріали, адгезиви, стоматологічні амальгами, цементи.	60
3.	Технологічні, функціональні, біологічні та естетичні вимоги до пломбувальних матеріалів.	240

ІІІ. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

- Вибір пломбувального матеріалу при пломбуванні корневих каналів у тимчасових та постійних зубах.
- Вибір пломбувального матеріалу в залежності від групи належності зубів.
- Особливості вибору пломбувального матеріалу в залежності від віку пацієнта.

ІV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.

- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інш. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовицька О.В. та інш. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфоліо.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Матеріали для заповнення корневих каналів тимчасових і постійних зубів

Цикли	Тривалість практичного заняття	М е т а
ПАЦ		
ТУ		
СП	6 год.	<p>Відпрацювання практичних навичок пломбування корневих каналів тимчасових та постійних зубів відповідно з вимогами кваліфікаційного рівня лікаря</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>пломбування корневих каналів при пульпіті тимчасових зубів;</i> 2. <i>пломбування корневих каналів при пульпіті постійних зубів;</i> 3. <i>пломбування корневих каналів при періодонтиті тимчасових зубів;</i> 4. <i>пломбування корневих каналів при періодонтиті постійних зубів;</i> 5. <i>пломбування корневих каналів несформованих зубів</i>

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	Час у хвиликах		
		П А Ц	С П	Т У
1.	<p>Пломбування корневих каналів при пульпіті тимчасових зубів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення окремого випадку 2. Курація хворих 3. Обговорення 		50	
			10	
			35	
			5	
2.	<p>Пломбування корневих каналів при пульпіті постійних зубів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення окремого випадку 2. Курація хворих 3. Обговорення 		50	
			10	
			35	
			5	
3.	<p>Пломбування корневих каналів при періодонтиті тимчасових зубів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення окремого випадку 2. Курація хворих 3. Обговорення 		50	
			10	
			35	
			5	
4.	<p>Пломбування корневих каналів при періодонтиті постійних зубів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення окремого випадку 2. Курація хворих 3. Обговорення 		50	
			10	
			35	
			5	

5.	Пломбування кореневих каналів у несформованих зубах		70	
	1. Вивчення окремого випадку		10	
	2. Курація хворих		40	
	3. Обговорення		10	
	4. Вирішення проблеми		10	

II. ЗМІСТ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО НЬОГО

II.A. Методика проведення практичного заняття

1. Пломбування кореневих каналів при пульпіті тимчасових зубів

1.1. Вивчення окремого випадку (10 хв.)

- Вибір пломбувальних матеріалів для кореневих каналів при пульпіті тимчасових зубів.
- Обґрунтування вибору пломбувальних кореневих каналів.
- Обговорення протоколу лікування дітей.

1.2. Курація хворих (35 хв.)

- Виконання відповідної методики пломбування кореневих каналів при пульпіті тимчасових зубів за визначеним алгоритмом.
- Оформлення медичної документації.

1.3. Обговорення (5 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу виконання етапів пломбування кореневих каналів при пульпіті тимчасових зубів.
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів пломбування кореневих каналів.

6. Пломбування кореневих каналів при пульпіті постійних зубів

6.1. Вивчення окремого випадку (10 хв.)

- Вибір пломбувальних матеріалів для кореневих каналів при пульпіті постійних зубів.
- Обґрунтування вибору пломбувальних кореневих каналів.
- Обговорення протоколу лікування дітей.

6.2. Курація хворих (35 хв.)

- Виконання відповідної методики пломбування кореневих каналів при пульпіті постійних зубів за визначеним алгоритмом.
- Оформлення медичної документації.

2.3. Обговорення (5 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу виконання етапів пломбування кореневих каналів при пульпіті тимчасових зубів.
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів пломбування кореневих каналів.

3. Пломбування кореневих каналів при періодонтиті тимчасових зубів

3.1. Вивчення окремого випадку (10 хв.)

- Вибір пломбувальних матеріалів для кореневих каналів при періодонтиті тимчасових зубів.
- Обґрунтування вибору пломбувальних кореневих каналів.
- Обговорення протоколу лікування дітей.

3.2. Курація хворих (35 хв.)

- Виконання відповідної методики пломбування кореневих каналів при періодонтиті тимчасових зубів за визначеним алгоритмом.
- Оформлення медичної документації.

3.3. Обговорення (5 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу виконання етапів пломбування кореневих каналів при періодонтиті тимчасових зубів.

- Актуалізація окремих моментів виконання етапів пломбування кореневих каналів.

4.Пломбування кореневих каналів при періодонтиті постійних зубів

4.1. Вивчення окремого випадку (10 хв.)

- Вибір пломбувальних матеріалів для кореневих каналів при періодонтиті постійних зубів.
- Обґрунтування вибору пломбувальних кореневих каналів.
- Обговорення протоколу лікування дітей.

4.2. Курація хворих (35 хв.)

- Виконання відповідної методики пломбування кореневих каналів при періодонтиті постійних зубів за визначеним алгоритмом.
- Оформлення медичної документації.

4.3. Обговорення (5 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу виконання етапів пломбування кореневих каналів при періодонтиті тимчасових зубів.
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів пломбування кореневих каналів.

5.Пломбування кореневих каналів у несформованих зубах

5.1.Вивчення окремого випадку (10 хв.)

- Вибір пломбувальних матеріалів для кореневих каналів у несформованих зубах.
- Обґрунтування вибору пломбувальних кореневих каналів.
- Обговорення протоколу лікування дітей.

5.2. Курація хворих (40 хв.)

- Виконання відповідної методики пломбування кореневих каналів у несформованих зубах за визначеним алгоритмом.
- Оформлення медичної документації.

5.3. Обговорення (10 хв.)

- Поставити запитання для обговорення процесу виконання етапів пломбування кореневих каналів у несформованих зубах.
- Актуалізація окремих моментів виконання етапів пломбування кореневих каналів.

5.4.Вирішення проблеми (10 хв.)

- Прийняття рішення щодо адекватного використання кореневих каналів при лікуванні ускладненого карієсу в аналогічних ситуаціях практичної діяльності

II.Б. Методичні матеріали до практичного заняття.

Слухачам надається можливість, за необхідності, користуватися фрагментами стандартів

практичних навичок № (додатки Д-П24).

III. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОГО НАВИЧКА

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

Назва навичка	Ступінь засвоєння		
	ознайомився	опанував	оволодів
1. №			+
2. №			+
3. №			+

IV. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Схарактеризуйте пломбувальні матеріали для заповнення корневих каналів при пульпіті тимчасових зубів у дітей.
2. Дайте порівняльну характеристику пломбувальних матеріалів для заповнення корневих каналів при пульпіті постійних зубів у дітей.
3. Які властивості необхідні для пломбувальних матеріалів для заповнення корневих каналів при періодонтиті тимчасових зубів у дітей?
4. Зробіть порівняльну характеристику пломбувальних матеріалів для заповнення корневих каналів при періодонтиті постійних зубів у дітей.
5. Які властивості притаманні корневим пломбувальним матеріалам, необхідним при лікуванні ускладненого карієсу несформованих зубів?
6. Які методики пломбування корневих каналів ви знаєте? Порівняйте їх.

V. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

1. Робота в клінічному кабінеті, оснащеному відповідною апаратурою (негатоскопом, електроодонтодіагностом, люмінесцентною лампою тощо), необхідними інструментами і лікарськими засобами.
2. Набір амбулаторних карток пацієнтів за темою заняття.
3. Додатки Д-П24.
4. Список рекомендованої літератури.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Список основної літератури

1. Боровский Е.В., Жохова Н.С. Эндодонтическое лечение (пособие для врачей). – М.: АО «Стоматология», 1997. – 63 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста. – М.: Медицина, 1987. – С.208-289.
3. Дитяча стоматологія: Посібник / За ред. О.В. Удовицькою. – К.: Здоров'я, 2000. – 340 с.
4. Николишин А.К. Современная эндодонтия практического врача. – Полтава: Б.и., 1998. – 155 с.
5. Терапевтична стоматологія дитячого віку: Посібник / За ред. Л.О. Хоменко. – К.: Книга –плюс, 2002. – 450 с.
6. Хоменко Л.А., Биденко Н.В. Практическая эндодонтия. – К.: Книга Плюс, 1998. – 115 с.

Список додаткової літератури

1. Герен Т., Маман Л., Виерзба С.Б. Разработка местных анестетиков для инъекций // Современная стоматология. – 2001. – № 1. – С.55-62.
2. Иоффе Е. Звукочастотные (Соник) и ультразвукочастотные инструменты при эндодонтическом лечении // Стоматолог. – 2002. – № 8. – С.42-43
3. Иоффе Е. Руководство по клинической эндодонтии // Новое в стоматологии. – 1997. – № 3. – С.71-98.
4. Ландинова В.Д., Сунцов В.Г., Голочалова Н.В., Иванова Г.Г., Пятаева А.Н. Новые технологии в лечении травмы зубов у детей // Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.19.
5. Рудикова В.М. Опыт лечения заболеваний пульпы зуба в одно посещение под анестезией. — Стоматолог. – 2000. – № 9. – С.14.
6. Удовицкая Е.В. и др. Диагностика и лечение пульпитов и периодонтитов у детей и подростков. – К.: МЗ УССР, 1982. – 24 с.

7. Stanley H.R., Pameijer C.H. Друг стоматолога – гидроксид кальция // Стоматолог. – 2000. – № 3. – С.52-53.

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Написання рецептів лікарських препаратів, необхідних при лікуванні ускладненого карієсу у дітей

Тема: Діагностика факторів ризику захворювання пародонта

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	Мета
Спеціалізація ДС	6	Ознайомлення курсантів з чинниками, що можуть провокувати захворювання пародонта

I. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Розділи	
		Спеціалізація ДС
1.	Фактори ризику розвитку захворювань пародонту, що піддаються корекції	60
2.	Фактори ризику розвитку захворювань пародонту, що не піддаються корекції	60
3.	Групи факторів ризику та методи впливу на них	240

III. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

- Розподіл факторів ризику за схемою, що дозволяє оцінити ступінь їх впливу на виникнення, розвиток та перебіг захворювань пародонта.
- Погрупування факторів ризику за локусом впливу уможливорює індивідуалізацію плану профілактики захворювань пародонта, конкретизацію вибору засобів і методів цієї профілактики.
- Профілактичні та лікувальні заходи, що мають проводитися за обов'язкової активної участі лікарів інших спеціальностей.
- Необхідна мотивація пацієнта на активну співпрацю з лікарем щодо своєчасного і якісного усунення факторів ризику захворювань пародонта.

IV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інші. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовицька О.В. та інші. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфоліо.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Захворювання губ та язика

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	Мета
Спеціалізація ДС	6	Ознайомлення курсантів з захворюваннями губ та язика <i>Завдання:</i> 1. Вміти проводити дифдіагностику та лікування захворювань язика та губ

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Розділи	
		Спеціалізація ДС
1.	Етіологія і патогенез хейлітів	20
2.	Етіологія і патогенез глоситів	20

ІІІ. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Екسفоліативний хейліт. Клініка., діагностика, лікування
2. Контактний алергічний хейліт. Клініка., діагностика, лікування.
3. Метеорологічний хейліт. Клініка., діагностика, лікування.
4. Гландулярний хейліт. Клініка., діагностика, лікування.
5. Мікробний хейліт. Клініка., діагностика, лікування.
6. Атопічний хейліт. Клініка., діагностика, лікування.
7. Екзематозний хейліт. Клініка., діагностика, лікування.
8. Макрохейліт. Клініка., діагностика, лікування.
9. Хронічна тріщина губ. Клініка., діагностика, лікування.
10. Складчастий язик. Клініка, діагностика, лікування.
11. Десквамативний глосит. Клініка, діагностика, лікування.
12. Ромбоподібний глосит. Клініка, діагностика, лікування.
13. Чорний волосатий язик. Клініка, діагностика, лікування.
14. Основні принципи діагностики та диф.діагностика захворювань язика

ІV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інші. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовиська О.В. та інші. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

УІІ. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфоліо.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Фізичні методи діагностики в дитячій стоматології

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	М е т а
Спеціалізація ДС	6	Ознайомлення курсантів з фізичними методами діагностики в дитячій стоматології. <i>Завдання:</i> 1. Вміти застосовувати фізичні методи діагностики в дитячій стоматології.

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	
		Спеціалізація ДС
1.	Фізичні методи діагностики в дитячій стоматології	20
2.	Застосування фізичних методів в дитячій стоматології	20

ІІІ. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Електроодонтдіагностика. Принципи застосування.
2. Люмінесцентна діагностика. Принципи застосування.
3. Трансілюмінація. Принципи застосування.
4. Реографія. Принципи застосування.
5. Капіляроскопія. Принципи застосування.
6. Фотоплетизмографія. Принципи застосування.
7. Поляррографія. Принципи застосування.
8. Ехоостеометрія. Принципи застосування.
9. Рентгенографія. Принципи застосування.

ІV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризація дітей у стоматолога. – М.: Медицина, 1988. – 255 с.

2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А.Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інш. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н.Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовицька О.В. та інш. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

УІІ. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфолію.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Атипові методи операції видалення зуба

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	Мета
Спеціалізація ДС	6	Ознайомлення курсантів з методами атипового видалення зубів та попередження їх ускладнень. <i>Завдання:</i> 1. Знати техніку виконання операції атипового видалення.

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Розділи	
		Спеціалізація ДС
1.	Методи атипового видалення зубів	20

ІІІ. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Техніка проведення операції атипового видалення зубів.
2. Попередження ускладнень під час та після операції атипового видалення зубів у дітей.

ІV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ (апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Виноградова Т.Ф. Диспансеризація дітей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
Виноградова Т.Ф. Стоматологія детского возраста.–М.: Медицина, 1987
Колесов А.А. Стоматологія детского возраста.–М.: Медицина, 1991
Марченко О.І. та інші. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
Удовіцька О.В. та інші. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987

УІІ. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфолію.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Методи лікування і профілактики ускладнень операції видалення зуба

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	М е т а
Спеціалізація ДС	8	Ознайомлення курсантів з особливостями операції видалення зуба тимчасових та постійних зубів у дітей , а також профілактикою ускладнень під час та після операції видалення зубів. <i>Завдання:</i> 2. Знати техніку проведення операції видалення зубів у різні вікові періоди 3. Вміти попередити ускладнення під час та після операції видалення зубів

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	
		Спеціалізація ДС
1.	Покази та проти покази до операції видалення зубів	20
2.	Техніка видалення операції видалення зубів	20
3.	Ускладнення операції видалення зубів у дітей	20

ІІІ. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Покази та проти покази до операції видалення зубів у тимчасовому прикусі
2. Покази та проти покази до операції видалення зубів у змінному прикусі
3. Покази та проти покази до операції видалення зубів у постійному прикусі
4. Особливості проведення операції видалення тимчасових зубів
5. Особливості проведення видалення постійних зубів
6. Ускладнення під час проведення операції видалення зубів
7. Ускладнення після проведення операції видалення

ІV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризація дітей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.

2. Виноградова Т.Ф. Стоматологія дитячого віку.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А.Стоматологія дитячого віку.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інші. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н.Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовіцька О.В. та інші. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфоліо.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Диференційна діагностика запальних захворювань одонтогенної етіології

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	М е т а
Спеціалізація ДС	6	Ознайомлення курсантів з диференційною діагностикою запальних захворювань одонтогенної етіології <i>Завдання:</i> 1. Знати особливості протікання запальних захворювань одонтогенної етіології у дітей. 2. Вміти диференціювати запальні захворювання одонтогенної етіології у дітей.

I. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	
		Спеціалізація ДС
1.	Диференціальна діагностика запальних захворювань одонтогенної етіології	20
2.	Етіологія і патогенез запальних процесів ЩЛД	

III. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Клініка запальних процесів одонтогенної етіології у дітей .
2. Диференційна діагностика запальних захворювань
3. Можливі ускладнення при запальних процесах ЩЛД у дітей

IV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ (апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інш. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовицька О.В. та інш. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфоліо.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

**Тема: Лімфаденіти, фурункули, карбункули, бешиха, нома :
диференційна діагностика, методи лікування**

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	М е т а
Спеціалізація ДС	6	Ознайомлення курсантів з диференційною діагностикою лімфаденітів, фурункулів, карбункулів, бешихою та номою. Методами та особливостями їх лікування. <i>Завдання:</i> 4. Вміти диференціювати запальні захворювання : лімфаденіт, фурункул, карбункул, бешиху та ному у дітей. 5. Знати особливості проведення лікування.

I. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	
		Спеціалізація ДС
1.	Класифікація лімфаденітів. Методи лікування	20
2.	Диференційна діагностика фурункулів та карбункулів. Методи лікування	20
3.	Ускладнення операції видалення зубів у дітей	20

III. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Клінічна характеристика гострих та хронічних форм лімфаденітів у дітей.
2. Діагностика лімфаденітів.
3. Хірургічні та медикаментозні методи лікування різних форм лімфаденітів у дітей.
4. Профілактика ускладнень лімфаденітів.
5. Методи лікування фурункулі та карбункулів.
6. Попередження ускладнень при лікуванні карбункулів та фурункулів.
7. Клінічна картина бешихи.
8. Лікування та профілактика ускладнень бешихи.
9. Етіологія та клінічна картина номи.
10. Лікування номи у дітей. Реабілітація.

IV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інші. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовицька О.В. та інші. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфоліо.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Захворювання слинних залоз: діагностика, диференційна діагностика, методи лікування

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	М е т а
Спеціалізація ДС	6	Ознайомлення курсантів з диференційною діагностикою та сучасними методами лікування захворювань слинних. Завдання: 6. Вміти диференціювати захворювання слинних залоз. 7. Знати особливості проведення лікування.

I. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	
		Спеціалізація ДС
1.	Діагностика захворювань слинних залоз	20
2.	Диференційна діагностика захворювань слинних залоз	20
3.	Лікування захворювань слинних залоз	20

III. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Методика обстеження слинних залоз у дітей.
2. Етіологія та клініка епідемічного паротиту
3. Лікування епідемічного паротиту у дітей
4. Етіологія та клініка гострого бактеріального сіалоденіту
5. Методи лікування гострого бактеріального сіалоденіту
6. Псевдопаротит Герценберга
7. Клініка та лікування слинокам'яної хвороби.
8. Диференційна діагностика захворювань слинних залоз у дітей.

IV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А.Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інш. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н.Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовицька О.В. та інш. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

УІІ. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфоліо.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

**Тема: Специфічні запальні процеси щелепно-лицьової ділянки :
діагностика, диференційна діагностика та лікування**

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	М е т а
Спеціалізація ДС	6	Ознайомлення курсантів з диференційною діагностикою специфічних запальних процесів щелепно-лицьової ділянки та методами їх лікування. <i>Завдання:</i> 1. Знати основні специфічні захворювання запальних процесів щелепно-лицьової ділянки 2. Вміти провести диференційну діагностику 3. Вміти вибрати ефективне лікування специфічних захворювань щелепно-лицьової ділянки

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	
		Спеціалізація ДС
1.	Класифікація специфічних захворювань запальних процесів щелепно-лицьової ділянки	20
2.	Клініка та діагностика у дітей	20
3.	Методи проведення лікування та попередження ускладнень	20

ІІІ. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Основи діагностики специфічних захворювань запальних процесів щелепно-лицьової ділянки у дітей
2. Сифіліс. Прояви в порожнині рота.
3. Туберкульоз. Прояви в порожнині рота. Лікування
4. Актиномікоз. Прояви в порожнині рота та на шкірі обличчя. Лікування
5. Лепра. Прояви в порожнині рота та на шкірі обличчя. Лікування
6. СНІД. Етіологія, патогенез, діагностика. Прояви в порожнині рота у дітей. Лікування

ІV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ
(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інші. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовиська О.В. та інші. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

УІІ. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфоліо.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Невідкладна допомога при травматичних ушкодженнях м'яких тканин та кісток щелепно-лицьової ділянки

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	М е т а
Спеціалізація ДС	6	Ознайомлення курсантів з видами травматичних ушкоджень м'яких тканин та кісток щелепно-лицьової ділянки Завдання: 2. Вміти надати невідкладну допомогу при ушкодженнях м'яких тканин щелепно-лицьової ділянки 3. Вміти надати невідкладну допомогу при ушкодженнях кісток щелепно-лицьової ділянки

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп.	Р о з д і л и	
		Спеціалізація ДС
1.	Класифікація та клініка ушкоджень м'яких тканин щелепно-лицьової ділянки	20
2.	Класифікація та клініка ушкоджень кісток тканин щелепно-лицьової ділянки	20
3.	Невідкладна допомога при ушкодженнях щелепно-лицьової ділянки	20

ІІІ. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

7. Особливості обстеження ушкоджень м'яких тканин та кісток ушкодження щелепно-лицьової ділянки у дітей
8. Основні принципи первинної хірургічної обробки ран м'яких тканин щелепно-лицьової ділянки у дітей
9. Основні принципи надання невідкладної допомоги дітям внаслідок ушкоджень кісток тканин щелепно-лицьової ділянки

ІV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інші. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовиська О.В. та інші. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

УІІ. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфолію.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Ускладнення після різних видів травм щелепно-лицьової ділянки

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	Мета
Спеціалізація ДС	6	Ознайомлення курсантів з ускладненнями після різних видів травм щелепно-лицьової ділянки у дітей. <i>Завдання:</i> 1. Вміти попередити та діагностувати ускладнення після різних видів травм щелепно-лицьової ділянки .

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Розділи	
		Спеціалізація ДС
1.	Класифікація ускладнення після різних видів травм щелепно-лицьової ділянки у дітей	20
2.	Невідкладна допомога при різних видах травм щелепно-лицьової ділянки у дітей	20

ІІІ. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Травматичний шок. Клінічний перебіг та невідкладна допомога.
2. Бронхопульмональні ускладнення у дітей.
3. Асфіксія. Клінічний перебіг та невідкладна допомога.
4. Кровотеча. Види кровотечі. Невідкладна допомога.
5. Інфекційно-запальні ускладнення. Невідкладна допомога.

ІV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризація дітей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматологія детского возраста.–М.: Медицина, 1987

3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інш. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовицька О.В. та інш. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

УІІ. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфоліо.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Етіологічні чинники ЗЩА у дітей

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	М е т а
Спеціалізація ДС	6	Ознайомлення курсантів з етіологічними чинниками ЗЩА у дітей <i>Завдання:</i> 6. Знати причини виникнення зубощелепових аномалій

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	
		Спеціалізація ДС
1.	Етіологічні чинники ЗЩА у дітей	20

III. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Роль спадковості в етіології виникнення ЗЩА у дітей
2. Етіологічні чинники в пренатальному періоді.
3. Етіологічні чинники в молочному прикусі. Шкідливі звички. Раннє видалення перших молярів.

IV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ (апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інш. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988

5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовицька О.В. та інш. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

УІІ. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфолію.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема. Етіологічні чинники зубощелепних аномалій у дітей

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	Мета
Спеціалізація ДС	6	Ознайомлення курсантів з основними причинами зубощелепних аномалій та методами діагностики ендочі екзогенних чинників. <i>Завдання:</i> Систематизація основних факторів, що ведуть до виникнення зубо-щелепних аномалій Діагностика несприятливих чинників.

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Розділи	
		Спеціалізація ДС
1.	Співбесіда за темою етіологія зубощелепних аномалій	
2.	Генетична зумовленість розвитку зубо-щелепних аномалій	20
3.	Зубощелепні аномалії, зумовлені патологією вагітності та пологів	20
4.	Зубощелепні аномалії, зумовлені набутими факторами (соматичні та стоматологічні захворювання, порушення функцій, шкідливі звички тощо)	20
5.	Курація тематичних хворих, проведення адекватних заходів	160
6.	Ведення медичної документації. Аналіз амбулаторних карт пацієнтів	20
7.	Рішення ситуаційних задач за темою заняття	20
8.	Заклучне обговорення теми, систематизований огляд	10

ІІ. ЗМІСТ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО НЬОГО

ІІ.А МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

1. Співбесіда за темою (60 хв.)

Етіологія зубощелепних аномалій

1.1 Обговорення теми із застосуванням ілюстративних та методичних матеріалів

1.2 Виділення спадкових, вроджених, набутих факторів, що ведуть до формування ЗЩА

2. Курація тематичних хворих, проведення адекватних заходів (160хв.)

2.1 Клінічне обстеження пацієнтів

2.2 Постановка діагнозу

2.3 Планування профілактично-лікувальних заходів обґрунтування вибору методів лікування

2.4 Проведення адекватного лікування

3. Ведення медичної документації.(20хв.)

3. Оформлення амбулаторної карти пацієнта

3.1 Експертна оцінка якості ведення та адекватності призначення лікувально-профілактичних заходів

4. Рішення ситуаційних задач за темою заняття(20 хв.)

4.1 Курсантам надаються тематичні ситуаційні задачі

4.2 Визначаються ключові моменти вирішення завдання

4.3 Обговорення результатів рішення тестових завдань.

5. Заключне обговорення теми . Систематизований огляд. (10 хв.)

5.1 Задаються питання для обговорення процесу виконання етапів лікування,

5.2 Актуалізація окремих етапів лікування,

5.3 Логічне прийняття рішення щодо адекватності використання методик в аналогічних ситуаціях практичної діяльності.

II.Б ЗМІСТ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ ПЛАНОМ

(обсяг не регламентується)

Етіологічні чинники, які діють на організм у процесі його антенатального та постнатального розвитку, різнобічні. За ступенем впливу вони можуть бути позитивними або створювати несприятливі умови; діяти довготривало або короткочасно і впливати на весь організм в цілому чи локально; бути ендогенними або екзогенними. З цих позицій ріст зубо-щелепного комплексу, формування деформацій розглядається як багатофакторний процес, у якому не завжди можна виділяти основну причину. Своєрідність його полягає у тому, що одна і та сама причина може призвести до різних видів аномалій, а одна і та сама аномалія може виникнути з різних чинників.

Умовно усі причини ділять на дві групи: 1) чинники, які діють на організм дитини у антенатальній період розвитку, в тому числі й спадкові; 2) чинники, які діють на організм дитини після народження (умовно їх називають набутими). Під час вивчення дії етіологічних чинників на організм дитини важливо враховувати час первинних проявів їх, тривалість дії, зв'язок із морфологічними симптомами. Вони визначаються у анамнезі, можуть передувати розвитку аномалії, діяти активно у момент обстеження.

До активнодіючих чинників, які можуть призвести до аномалії, належать такі: 1) порушення основних функцій органів ротової порожнини (жування, ковтання, дихання, мови) та зміна тонуусу жувальних та м'язів, зумовлених відхиленнями у фізіологічному розвитку організму, захворюваннями опорно-рухового апарату, порушенням постави, тощо; 2) шкідливі звички (смоктання пальців, язика, предметів, прикушування губ, язика, щік та ін.); звички, пов'язані з неправильним перебігом функцій, неприродною позою дитини.

До негативних чинників, які створюють несприятливі умови для формування обличчя належать: 1) зміна анатомічної структури тканин та органів ротової порожнини (аномалії вуздечок губ, язика; недостатня глибина переддвір'я, порушення фізіологічної стиранності тимчасових зубів, строків та послідовності їх зміни, рання втрата зубів, травми, карієс II-III ступеня активності, соматичні захворювання матері, патологічні пологи та ін.); 2) генетична обумовленість. Із спадковими чинниками хондродистрофії (порушення процесів мінералізації та росту кісток), тяжкі скелетні форми відкритого та глибокого прикусів, прогенію або прогнатію, деякі види аномалій зубів. Клінічно відокремлюють 3 групи генетично обумовлених аномалій:

- ◆ пряме успадкування ознак патології (діастема, адентія, понадкомплектність, зміни форми або величини зубів);
- ◆ спадкова передача зразка росту щелеп, обумовлена непропорційним їх ростом;
- ◆ не відповідність розмірів верхньої і нижньої щелеп;
- ◆ відсутність пропорційної залежності між розмірами зубів, щелеп, апекального базису (у клініці це трансверзальні аномалії).

Спадкові чинники впливають на морфологію, структуру, положення, кількість та прорізування зубів, на розвиток зубної дуги та щелеп, а також м'яких тканин ротової порожнини.

Х.А.Каламкарров та співавтори (1981) групують етіологічні чинники так:

- ◆ природжені порушення онтогенезу та диференціювання, у тому числі спадкові;
- ◆ ендокринні та обмінні порушення спадкового та набутого характеру;
- ◆ захворювання та пошкодження із поширенням на росткові зони;
- ◆ стан, що призводить до зміни функціонального навантаження і зумовлює посилення або гальмування росту окремих ділянок черепа;
- ◆ травми лицевого черепа.

Генетичні зміни звичайно призводять до порушення формування багатьох тканин, органів та систем. Ендокринні та обмінні захворювання також належать до генералізованих уражень. Інші причини зумовлюють розвиток обмежених черепно-лицевих деформацій.

Під час встановлення причинно – наслідкових зв'язків треба пам'ятати про особливості росту та дозрівання морфологічних структур і функціональних систем у дітей, для яких властива нерівномірність або диспропорція темпу росту у різні вікові періоди. Це явище фізіологічне. Але відносна незрілість тканин та диспропорція росту в умовах підвищеного функціонального навантаження під дією несприятливих чинників може зберегтися довше, а ріст може бути загальмований. Такий стан тканин та структур може перейти у більш стійкі порушення у вигляді ретардації, асинхронії, дисфункції, дискінезії. Тому у дітей дисгармонію росту організму у цілому та його підсистем за наявності негативного впливу слід розглядати як чинник ризику стосовно виникнення аномалій. Таким чином, у дітей існує третій варіант можливості виникнення патології – пошкодження морфологічно незрілих органів та тканин у постнатальний період (постнатальні вади розвитку). За клінічною картиною ці захворювання нагадують природжені аномалії. Виникають деформації, які відрізняються симптоматикою, перебігом та завершенням.

III. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

10. Які етіологічні чинники можуть привести до формування зубощелепних аномалій
11. Характер дії негативних чинників
12. Клінічні ознаки генетично обумовлених чинників
13. Класифікація етіологічних факторів по Х.А.Каламкаррову.
14. Перечисліть можливі набуті фактори, що зумовлюють зубощелепні аномалії.

IV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інші. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовицька О.В. та інші. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфоліо.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Клінічні методи діагностики зубо-щелепних аномалій

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	М е т а
Спеціалізація ДС	6	Ознайомлення курсантів з клінічними методами діагности аномалій ЗЩА. <i>Завдання:</i> 8. Знати сучасну діагностику основних видів аномалій розвитку щелепових кісток 9. Оволодіти методикою діагностики ЩЛА в клініці

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	
		Спеціалізація ДС
1.	Об'єктивний метод дослідження	20
2.	Суб'єктивний метод дослідження	20

ІІІ. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Анатомічні особливості верхньої і нижньої щелеп і зубів
2. Збір анамнестичних даних
3. Зовніротовий та внутріротовий огляд

ІV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інш. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987

6. Удовицька О.В. та інш. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

УІІ. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфолію.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Параклінічні методи діагностики ЗЩА

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	Мета
Спеціалізація ДС	6	Ознайомлення курсантів з сучасними методами діагностики ЗЩА <i>Завдання:</i> 10. Знати сучасну діагностику основних видів аномалій розвитку щелепових кісток 11. Оволодіти методикою антропометричного дослідження моделей щелеп.

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Розділи	
		Спеціалізація ДС
1.	Методи біометричної діагностики	20
2.	Методи антропометричної діагностики голови	20

ІІІ. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Сучасна діагностика основних видів аномалій розвитку щелепових кісток
2. Вивчення розмірів коронок молочних і постійних зубів
3. Вивчення співвідношення сегментів зубних дуг Характер дії негативних чинників
4. Панорамна рентгенографія
5. Телерентгенографія лицевого скелету
6. Рентгенографія китиць рук

ІV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991

4. Марченко О.І. та інші. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовицька О.В. та інші. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

УІІ. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфоліо.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Клініка та лікування аномалій окремих зубів у різні вікові періоди

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	М е т а
Спеціалізація ДС	6	Ознайомлення курсантів з поширеністю аномалій окремих зубів <i>Завдання:</i> 12. Знати клініку, лікування і профілактику аномалій окремих зубів, лікування ЗЩА і ЗЩД 13. Вміти провести клінічне обстеження хворого з аномаліями окремих зубів 14. Вміти вибрати план лікування пацієнта

I. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	
		Спеціалізація ДС
1.	Методи лікування ЗЩА і ЗЩД	20
2.	Апаратурний метод лікування ЗЩА і ЗЩД	20
3.	Клініка лікування аномалій окремих зубів -числа	20
4.	Прийом пацієнтів	30

III. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Апаратурний метод лікування ЗЩА і ЗЩД
2. Клініка лікування аномалій окремих зубів -числа
3. Клініка і лікування аномалій розмірів
4. Клініка і лікування форми
5. Клініка і лікування структури
6. Клініка і лікування прорізування
7. Клініка і лікування положення в зубному ряді
8. Попередження ускладнень при лікуванні

IV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ
(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інш. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовицька О.В. та інш. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

УІІ. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфоліо.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Клініка та лікування деформацій зубних рядів у дітей з тимчасовим прикусом

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	Мета
Спеціалізація ДС	6	Ознайомлення курсантів з поширеністю аномалій зубних рядів у дітей з тимчасовим прикусом. Завдання: 1. Знати клініку, лікування деформацій зубних рядів у тимчасовому прикусі 2. Вміти провести клінічне обстеження 3. Вміти вибрати план лікування

I. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Розділи	
		Спеціалізація ДС
1.	Методи лікування деформацій зубних рядів у тимчасовому прикусі	20
2.	Попередження ускладнень при лікуванні	20

III. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Порушення формування та прорізування зубів у дітей з тимчасовим прикусом
2. Порушення розвитку альвеолярного відростка у дітей з тимчасовим прикусом

IV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ
(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інш. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988

5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовицька О.В. та інш. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

УІІ. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфолію.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Клініка та лікування деформацій зубних рядів у дітей з постійним прикусом

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	Мета
Спеціалізація ДС	6	Ознайомлення курсантів з поширеністю аномалій зубних рядів у дітей з постійним прикусом. Завдання: 4. Знати клініку, лікування деформацій зубних рядів в постійному прикусі 5. Вміти провести клінічне обстеження 6. Вміти вибрати план лікування

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Розділи	
		Спеціалізація ДС
1.	Методи лікування деформацій зубних рядів в постійному прикусі	20
2.	Попередження ускладнень при лікуванні	20

ІІІ. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Порушення формування та прорізування зубів у дітей з постійним прикусом
2. Порушення розвитку альвеолярного відростка у дітей з постійним прикусом

ІV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ
(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інш. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987

6. Удовицька О.В. та інш. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

УІІ. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфоліо.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Клініка та лікування деформацій прикусу у дітей зі змінним прикусом

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	Мета
Спеціалізація ДС	8	Ознайомлення курсантів з поширеністю аномалій прикусу у дітей зі змінним прикусом. <i>Завдання:</i> 1. Знати клініку, лікування деформацій прикусу у змінному прикусі 2. Вміти провести клінічне обстеження 3. Вміти вибрати план лікування

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Розділи	
		Спеціалізація ДС
1.	Методи лікування деформацій прикусу у змінному прикусі	20
2.	Попередження ускладнень при лікуванні	20

ІІІ. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Класифікація зубощелепних аномалій та деформацій
2. Аномалій прикусу по сагіталі у дітей зі змінним прикусом
3. Аномалій прикусу по вертикалі у дітей зі змінним прикусом
4. Аномалії прикусу по трансверзалі у дітей зі змінним прикусом
5. Рецидиви при лікуванні деформацій прикусу у дітей зі змінним прикусом

ІV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ (апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991

4. Марченко О.І. та інші. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовицька О.В. та інші. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

УІІ. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфоліо.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Клініка та лікування деформацій прикусу у дітей з постійним прикусом

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	Мета
Спеціалізація ДС	8	Ознайомлення курсантів з поширеністю аномалій прикусу у дітей з постійним прикусом. <i>Завдання:</i> 1. Знати клініку, лікування деформацій прикусу в постійному прикусі 2. Вміти провести клінічне обстеження 3. Вміти вибрати план лікування

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Розділи	
		Спеціалізація ДС
1.	Методи лікування деформацій прикусу в постійному прикусі	20
2.	Попередження ускладнень при лікуванні	20

ІІІ. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Класифікація зубощелепних аномалій та деформацій
2. Аномалій прикусу по сагіталі у дітей з постійним прикусом
3. Аномалій прикусу по вертикалі у дітей з постійним прикусом
4. Аномалії прикусу по трансверзалі у дітей з постійним прикусом
5. Рецидиви при лікуванні деформацій прикусу у дітей з постійним прикусом

ІV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ
(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інш. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988

5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовицька О.В. та інш. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

УІІ. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфолію.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Ортопедичне лікування підлітків

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	М е т а
Спеціалізація ДС	6	<p style="text-align: center;">Ознайомлення курсантів з протезуванням дефектів зубних рядів і зубів у підлітків , ортопедичне лікування вроджених вад розвитку ЩЛА</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. анатомічні особливості будови зубних рядів у дітей по проведенні ЗЩА 2. класифікацію дефектів зубних рядів 3. методт ортопедичного лікування підлітків 4. потребу дитячого населення у протезуванні

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	
		Спеціалізація ДС
1.	Етіологія дефектів зубних рядів і зубів	20
2.	Класифікація дефектів зубів та зубних рядів	20
3.	Лікування дефектів зубних рядів та зубів	20
4.	Знімні, незнімні конструкції протезів	30

ІІІ. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Організація ортопедичної допомоги підліткам з дефектами зубів і зубних рядів
2. Розповсюдженість дефектів зубів і зубних рядів у підлітків. Фактори, які впливають на неї.
3. Визначення стану пародонту зубів, які обмежують дефект зубного ряду. Його значення при виборі раціональної конструкції зубного протезу
4. Показання до виготовлення зубних протезів у дітей.
5. Матеріали, які використовують при виготовленні дитячих зубних протезів і вимоги до них.
6. Терміни ортопедичного лікування після втрати тимчасових зубів з урахуванням заміни їх на постійні.

ІV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.

- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інші. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовицька О.В. та інші. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфоліо.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Методи профілактики ЗЩА у дітей і підлітків

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	М е т а
Спеціалізація ДС	8	Ознайомлення курсантів з організацією ортодонтичної допомоги дітям , планування і проведення профілактичних міроприємств у дітей <i>Завдання:</i> 1. Знати міроприємства профілактики по проведенні ЗЩА

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	
		Спеціалізація ДС
1.	Організація лікувально-профілактичної допомоги дітям на Україні	20
2.	Міроприємства загально-державного значення в проведенні профілактики ЗЩА і ЗЩД	20
3.	Роль шкідливих звичок у формуванні аномалій і деформацій ЗЩС	20
4.	Первинна, вторинна, третинна профілактика. її роль у профілактиці ЗЩА і ЗЩД	30

ІІІ. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Роль педіатра-стоматолога-ортодонта в організації лікувально-профілактичної допомоги дітям. Обов'язки лікаря-ортодонта. Норми навантаження. Документи.
2. Роль дільничного педіатра-стоматолога у виявленні і усуненні факторів, які сприяють виникненню аномалій
3. Роль спадковості у виникненні ЗЩА і ЗЩД. Роль медико-генетичних консультацій. Складання родоводу
4. Профілактика ЗЩА і ЗЩД у віковому аспекті

ІV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ (апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інш. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовицька О.В. та інш. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфоліо.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Первинна та вторинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей: методи, оцінка ефективності

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	М е т а
Спеціалізація ДС	4	Ознайомлення курсантів з системою профілактики стоматологічних захворювань у дітей. <i>Завдання:</i> 1. Знати міроприємства профілактики стоматологічних захворювань у дітей 2. Вміти оцінити ефективність програми профілактики стоматологічних захворювань.

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	
		Спеціалізація ДС
1.	Первинна та вторинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей	20
2.	Методи проведення профілактики стоматологічних захворювань у дітей	20

ІІІ. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Заходи загально-державного значення в проведенні профілактики стоматологічних захворювань.
2. Роль первинної профілактики стоматологічних захворювань у дітей.
3. Роль вторинної профілактики стоматологічних захворювань у дітей.
4. Оцінка ефективності профілактичних програм.

ІV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ
(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987

3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інш. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовицька О.В. та інш. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

УІІ. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфоліо.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Моніторинг ефективності програм профілактики стоматологічних захворювань

Цикли	Тривалість заняття	Мета
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ Я“Дитяча стоматологія”	2 год	Ознайомити слухачів з моніторингом ефективності програм профілактики

І. П Л А Н ЗАНЯТТЯ

№ пп	Розділи	Час у хвилинах
1.	<p>Визначення показань до проведення стоматологічної профілактики карієсу у дітей та дорослих та складання плану</p> <ul style="list-style-type: none"> • Визначення показань до проведення стоматологічної профілактики карієсу у дорослих та дітей <p>1.1.Вивчення окремого випадку 1.2.Курація хворих 1.3.Обговорення</p> <ul style="list-style-type: none"> • Складання плану проведення групової та індивідуальної профілактики карієсу у дітей та дорослих. <p>1.4.Вивчення окремого випадку 1.5.Аналіз історій хвороби 1.6.Обговорення</p>	2 ГОД
2	<p>Визначення показань до проведення стоматологічної профілактики захворювань СОПР та пародонту у дітей та дорослих та складання плану</p> <ul style="list-style-type: none"> • Визначення показань та складання плану до проведення стоматологічної профілактики захворювань СОПР <p>2.1.Вивчення окремого випадку 2.2.Курація хворих 2.3.Обговорення</p> <ul style="list-style-type: none"> • Складання плану проведення профілактики та складання плану захворювань пародонту <p>2.4.Вивчення окремого випадку 2.5.Аналіз історій хвороби 2.6.Обговорення</p>	2 ГОД

3.	<p>Визначення показань до проведення стоматологічної профілактики ЗША у дітей та дорослих та складання плану</p> <ul style="list-style-type: none"> • Визначення показань до проведення стоматологічної профілактики ЗЩА <p>3.1. Вивчення окремого випадку 3.2. Курація хворих 3.3. Обговорення</p> <ul style="list-style-type: none"> • Складання плану проведення стоматологічної профілактики захворювань ЗЩА <p>3.4. Вивчення окремого випадку 3.5. Аналіз історій хвороби 3.6. Обговорення</p>	2 ГОД
----	---	-------

II. ЗМІСТ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО НЬОГО

II.A. Методика проведення практичного заняття

1. *Визначення показань до проведення стоматологічної профілактики карієсу у дітей та дорослих та складання плану (90 хв.)*
  - 1.1. *Визначення показань до проведення стоматологічної профілактики карієсу у дорослих та дітей (45 хв.)*
    - Вивчення окремого випадку (15 хв.)
    - Курація хворих (20 хв.)
    - Обговорення (10 хв.)
  - 1.2. *Складання плану проведення групової та індивідуальної профілактики карієсу у дітей та дорослих.(45 хв.)*
    - Вивчення окремого випадку (15 хв)
    - Аналіз історій хвороби (20 хв.)
    - Обговорення (10 хв.)
2. *Визначення показань до проведення стоматологічної профілактики захворювань СОПР та пародонту у дітей та дорослих та складання плану*
  - 2.1. *Визначення показань до проведення стоматологічної профілактики СОПР (45 хв.)*
    - Вивчення окремого випадку (15 хв.)
    - Курація хворих (20 хв.)
    - Обговорення (10 хв.)
  - 2.2. *Складання плану проведення групової та індивідуальної профілактики карієсу у дітей та дорослих.(45 хв.)*
    - Вивчення окремого випадку (15 хв.)
    - Аналіз історій хвороби (20 хв.)
    - Обговорення (10 хв.)
3. *Визначення показань до проведення стоматологічної профілактики ЗША у дітей та дорослих та складання плану*
  - 3.1. *Визначення показань до проведення стоматологічної профілактики ЗЩА*
    - 1.1. Вивчення окремого випадку (15 хв.)
    - 1.2. Курація хворих (20 хв.)
    - 1.3. Обговорення (10 хв.)
  - 3.2. *Складання плану проведення стоматологічної профілактики захворювань ЗЩА*
    - Вивчення окремого випадку (15 хв.)
    - Аналіз історій хвороби (20 хв.)
    - Обговорення (10 хв.)

II.B. Методичні матеріали до практичного заняття.

- Слухачам надається можливість, за необхідності, користуватися фрагментами стандартів практичних навичок № 1, 7 (Д-П2.1,2)

III. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОГО НАВИЧКА

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

Назва навичка	Ступінь засвоєння		
	ознайомився	Опанував	оволодів
№ 1 “ Поглиблене стоматологічне обстеження”			+
№ 6 “ Визначення факторів ризику ЗЩА			+

IV. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

Назвіть основні види профілактики карієсу у дітей дошкільного віку?

Назвіть основні види профілактики карієсу у дітей дошкільного віку?

Назвіть основні види профілактики карієсу у дітей шкільного віку?

Назвіть основні види профілактики карієсу у вагітних?

Назвіть основні види профілактики захворювань СОПР у дітей.

Які є методи профілактики захворювань пародонта у дітей і підлітків?

Які є методи профілактики захворювань пародонта у дорослих?

Виберіть ефективні профілактики ЗЩА у дітей.

Виберіть ефективні профілактики ЗЩА у дорослих.

V. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

1. Робота в клінічному кабінеті, оснащеному відповідною апаратурою (негатоскопом, електроодонтодіагностом, люмінесцентною лампою тощо), необхідними інструментами і профілактичними засобами.
2. Набір амбулаторних карток пацієнтів за темою заняття.
3. Набір ситуаційних задач за темою заняття.
4. Список рекомендованої літератури.
5. Додатки Д-ПЗ.1-2

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Список основної літератури

1. Виноградова Т.Ф. Профілактика стоматологічних захворювань у дітей перших трьох років життя. - Медицина, 1990.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматологія дитячого віку. - М.: Медицина, 1987. - С.208-289.
3. Лукиных Л.М. Лечение и профилактика кариеса зубов. - Н-Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 168 с.
4. Парпалей Е.А., Бойченко Т.Э., Удовицкая Е.В. и др. Оценка уровня стоматологического здоровья детей и подростков // Современная стоматология. - 2000. - № 3. - С.49-51.
5. Разумеева Г.И., Удовицкая Е.В., Корчак Л.Ф. и др. Организация работы с детьми 3-6 лет по профилактике заболеваний полости рта: Методические рекомендации. - К.: МЗ Украины, 1985. - 30 с.
6. Разумеева Г.И., Удовицкая Е.В. и др. Первичная профилактика в стоматологии детского возраста. - К.: Здоров'я, 1987. - 152 с.
7. Удовицкая Е.В., Корчак Л.Ф., Лепорская Л.Б. и др. Методика клинического обследования детей с функциональными и морфологическими аномалиями органов полости рта. - К.: МЗ Украины, 1985. - 43 с.
8. Удовицкая Е.В., Спиридонова Т.М., Корчак Л.Ф. и др. Диагностика и лечение пародонтита у детей: Методические рекомендации. - К.: МЗ Украины, 1991. - 21 с.

9. Хоменко Л.О., Биденко Н.В., Остапко Е.И., Шматко Л.И. Современные средства экзогенной профилактики заболеваний полости рта. – К.: Книга плюс. - 2001. – 118 с.
10. Хоменко Л.О., Шматко В.І., Остапко О.І. та ін. Стоматологічна профілактика у дітей. – К.: Здоров'я, 1993. – 193 с.

2. Список додаткової літератури

1. Лукиных Л.М. Лечение и профилактика кариеса зубов = Нижний Новгород: Изд-во НГМА, 1998. – С.151.
2. Хоменко Л.О. Профілактична програма в школах України // Современная стоматология. – 1998. – № 3. – С.19.
3. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста. – М.: Медицина, 1987. – С.208-289.
4. Дитяча стоматологія: Посібник / За ред. О.В. Удовицькою. – К.: Здоров'я, 2000. – 340 с.
5. Терапевтична стоматологія дитячого віку: Посібник / За ред. Л.О. Хоменко. – К.: Книга –плюс, 2002. – 450 с.
6. Яковлева В.И. и др. Диагностика, лечение и профилактика стоматологических заболеваний. – Минск: Вишайшая школа, 1994. – С.172-192; 212-218.

VII. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Опрацювання методів діагностики факторів ризику основних стоматологічних захворювань за довідковим матеріалом

Тема: **Форми і методи санації порожнини рота**

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	М е т а
Спеціалізація ДС	6	Ознайомлення курсантів з сучасними методами санації порожнини рота. <i>Завдання:</i> 5. Знати застосовувати різні методи санації ротової порожнини у дітей.

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Р о з д і л и	
		Спеціалізація ДС
1.	Форми санації ротової порожнини у дітей	20
2.	Методи санації ротової порожнини у дітей	20

ІІІ. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Планова санація ротової порожнини у дітей.
2. Позапланова санація ротової порожнини в дитячій стоматології.
3. Методи санації ротової порожнини у дітей.
4. Покази до хірургічної санації ротової порожнини в дитячій стоматології.

ІV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризація дітей у стоматолога. – М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматологія дитячого віку. – М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматологія дитячого віку. – М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інші. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987
6. Удовиська О.В. та інші. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

УІІ. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфоліо.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.

Тема: Стоматологічна диспансеризація дітей

Цикли	Тривалість практичного заняття (години)	Мета
Спеціалізація ДС	12	Ознайомлення курсантів з диспансеризацією дітей. Завдання: 6. Знати етапи диспансеризації у дітей.

І. П Л А Н П Р А К Т И Ч Н О Г О З А Н Я Т Т Я

№ пп	Розділи	
		Спеціалізація ДС
1.	Етапи диспансеризації у дітей	20
2.	Диспансерні групи.	20

ІІІ. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СЛУХАЧІВ

1. Перший етап диспансеризації . Критерії групування.
2. Другий етап диспансеризації. Критерії групування.
3. Третій етап диспансеризації. Критерії групування.
4. 1,2,3 та 4 диспансерні групи.

ІV. УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(апаратура, ілюстративні матеріали тощо)

- Методичні матеріали: методичні розробки кафедри за темою заняття, амбулаторні карти (історії хвороб), тестові завдання, розрахункові таблиці.
- Апаратура: стоматологічна установка, діагностична апаратура, комп'ютер, інструменти, матеріали, кодоскоп.
- Ілюстративні матеріали: методичні рекомендації, буклети, брошури, таблиці, альбоми, слайди, концептуальні карти, алгоритми, схеми моделей щелеп, моделі ортодонтичних апаратів, комп'ютерні діагностичні програми.

V. СТАНДАРТ ПРАКТИЧНОЇ НАВИЧКИ

(з переліку затверджених практичних навичок за фахом та зазначенням необхідного ступеня засвоєння для фахівців різних категорій)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградова Т.Ф. Диспансеризация детей у стоматолога.–М.: Медицина, 1988. – 255 с.
2. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1987
3. Колесов А.А. Стоматология детского возраста.–М.: Медицина, 1991
4. Марченко О.І. та інш. Лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології. – К.: Здоров'я, 1988
5. Пахомов Г.Н. Первинна профілактика в стоматології. – М.: Медицина, 1987

6. Удовицька О.В. та інш. Первинна профілактика стоматологічних захворювань у дітей. – К.: здоров'я, 1987
7. Хоменко Л.О. та співавтори. Дитяча терапевтична стоматологія. – Е.: Книга плюс, 1999

УІІ. ХАРАКТЕР І ОБСЯГ РОБОТИ СЛУХАЧІВ З ДАНОЇ ТЕМИ ПОЗА РОЗКЛАДОМ ЦИКЛУ:

1. Опрацювання літературних джерел, рекомендованих за основним списком
2. Пошук та опрацювання нових джерел за темою, що вивчається
3. Написання рефератів, підготовка амбулаторних карт пацієнтів, рентгенограм, фотографій, слайдів, інтернет інформації, тощо для портфолію.
4. Підготовка матеріалів для участі в семінарах за темою.